



ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ  
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**ÜSTÜN YETENEKLİ OLAN VE OLMAYAN  
ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE  
YÖNELİK TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Merve ÖZCAN**

**Samsun  
Şubat-2018**





ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ  
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**ÜSTÜN YETENEKLİ OLAN VE OLMAYAN  
ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE  
YÖNELİK TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Merve ÖZCAN**

**Danışman  
Doç. Dr. Menderes KABADAYI**

**Samsun  
Şubat-2018**

T.C.  
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ  
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Merve ÖZCAN tarafından Doç. Dr. Menderes KABADAYI Danışmanlığında hazırlanan “Üstün Yetenekli Olan Ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması” başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından ..... /..... /..... tarihinde yapılan sınav ile Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : .....  
(Unvanı, Adı Soyadı, Üniversite)

Üye : .....  
(Unvanı, Adı Soyadı, Üniversite)

Üye : .....  
(Unvanı, Adı Soyadı, Üniversite)

Üye : .....  
(Unvanı, Adı Soyadı, Üniversite)

Üye : .....  
(Unvanı, Adı Soyadı, Üniversite)

ONAY

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

..... / ..... /.....

(İmza Boşluğu, 2 satır)  
**Unvanı Adı SOYADI**  
**Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü**

## TEŞEKKÜR

Beden eğitimi ve Spor bölümünde yüksek lisansa başlamam için beni teşvik eden, eğitim gördüğüm dönem ve tez sürecinde bana destek ve yardımcı olan danışman hocam Doç. Dr. Menderes KABADAYI' ya,

Bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren değerli hocam Doç. Dr. Özgür BOSTANCI' ya,

Tez konusunu belirleme ve yazım aşamasında araştırmamın bütününde elindeki imkanları hiç düşünmeden paylaşan, kendi vaktinden bana zaman ayıran; engin bilgisini ve yardımlarını esirgemeyen her anlamda yanımda olan Doç. Dr. Deniz ÖZCAN' a,

Tezimin veri toplama, yazım ve düzenleme aşamalarında yardım ve desteklerini hep hissettiğim Uz. Semih ÇALIŞKAN, Arş. Gör. Ali Kerim YILMAZ ve Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Sekteri Gülin KORKMAZ' a,

Ayrıca beni bu günlere getiren, desteklerini üzerimden hiç eksik etmeyen Babam Nurullah ZENGİN, Annem Türkan ZENGİN' e, bu süreçte beni her konuda destekleyen hiç yalnız bırakmayan beni motive eden çok değerli Yiğit ÖZCAN ve ailesine, varlığıyla beni güçlendiren yorgunluğumu bir gülüşüyle alan canım kızım Lavin Su ÖZCAN' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

## ÖZET

### ÜSTÜN YETENEKLİ OLAN VE OLMAYAN ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

**Amaç:** Bu araştırma, üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi için yapılmıştır.

**Materyal ve Method:** Araştırmanın çalışma grubunu Samsun’da T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda öğrenim gören 487 gönüllü (274 normal ve 213 Bilim Sanat Merkezleri’nde eğitim alan üstün yetenekli) öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Demirhan ve Altay tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrenciler arasındaki farklılığı belirlemek için bağımsız T-testi kullanılmıştır. Veriler yüzde frekans, minimum, maksimum, ortalama, standart sapma olarak sunulmuştur.

**Bulgular:** Araştırmanın sonuçlarına göre, Üstün yetenekliler (ÜYÖ) ve olmayanlar (NÖ) ( $p=0,04$ ) ve spor yapan ile yapmayan öğrencilerin birbirleri arasında beden eğitimi ve spor dersine yönelik genel tutumları (BESDYT) bakımından istatistiksel bir anlamlı farklılık ( $p<0,01$ ) tespit edilirken diğer değişkenlerde ise farklılığa rastlanmamıştır ( $p>0,05$ ).

**Sonuç:** Sonuç olarak üstün yetenekli olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik normal öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları, öğrencilerin cinsiyet ve yaşlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı ( $p>0,05$ ), beden eğitimi ve spor dersi dışında spor ile ilgilenen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu ve ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumlarının üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Beden eğitimi ve Spor dersi; Özel yetenek; Tutum

Merve ÖZCAN, Yüksek Lisans Tezi

Ondokuz Mayıs Üniversitesi – Samsun, Ocak - 2018

## ABSTRACT

### DETERMINATION OF THE ATTITUDES OF GIFTED AND NON-GIFTED STUDENTS TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS COURSE

**Aim of the Study:** The aim of this study is to determine the attitudes of gifted and non-gifted students towards physical education and sports course.

**Methodology:** In this research, general survey model was used. Study group consisted of 487 volunteer students in which 227 of them are student with normal development from schools in Samsun and 213 of them are gifted students receiving education at Science and Art Centers. "Attitude Scale towards Physical Education and Sports Course" developed by Demirhan and Altay was used as data collection tool in this research. In data analysis, frequency and percentage were used and interpreted when explaining the demographic information. Mean, standard deviation (S), minimum and maximum values and Independent t-test were used in explaining the scale items.

**Results:** Attitudes of gifted and non-gifted students towards physical education and sports course were located in "Very High" = 3,93 ranges. A significant difference was observed between attitudes of gifted and non-gifted students towards physical education and sports course ( $t=4.616$ ,  $p<0.05$ ).

**Conclusion:** It is seen that gifted and non-gifted students have very positive attitudes towards physical education and sports course. In addition, it was revealed that gifted students have more positive attitudes towards physical education and sports lecture compared to non-gifted students. Results showed that there is no significant difference between attitudes of gifted and non-gifted students towards physical education and sports course based on their gender and ages. Students who are interested in sports except physical education and sports course have more positive attitudes towards this course.

**Keywords:** Physical education and sports course; Talent; Attitude.

Merve ÖZCAN, Master Thesis

Ondokuz Mayıs University - Samsun, January - 2018

## SİMGELER VE KISALTMALAR

<b>ABD</b>	:	Amerika Birleşik Devletleri
<b>AÜEF</b>	:	Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi
<b>ASİOYD</b>	:	Ailelerinde Spor ile İlgilenen Birilerinin Olmasına Yönelik Dağılım
<b>ASİÖ</b>	:	Ailesinde Spor ile İlgilenen Öğrenciler
<b>BESDSP</b>	:	Beden Eğitimi ve Spor Dersin Dışında Spor Bilgileri
<b>BESDSY</b>	:	Beden Eğitimi ve Spor Dersi Dışında Spor Yapanlara Yönelik Dağılım
<b>BESDYK</b>	:	Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Yaş Kriterine Yönelik Tutumları
<b>BESDYT</b>	:	Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları
<b>BİLSEM</b>	:	Bilim ve Sanat Merkezi
<b>CBESDYT</b>	:	Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersinine Yönelik Tutumları
<b>df/Sd</b>	:	Serbestlik Derecesi
<b>f</b>	:	Frekans
<b>IB</b>	:	International Baccalaureate
<b>N</b>	:	Birey Sayısı
<b>NÖ</b>	:	Normal Öğrenciler
<b>SPSS</b>	:	Statistical Package for the Social Sciences
<b>SS</b>	:	Standart Sapma
<b>Tip A</b>	:	Aşırı Bağlılık
<b>Tip B</b>	:	Burnout-Tükenmişlik
<b>Tip G</b>	:	Güzel Sağlık
<b>Tip S</b>	:	Sakınmacı Davranış
<b>TÜYÇEV</b>	:	Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Eğitim Vakfı
<b>ÜYÖ</b>	:	Üstün Yetenekli Öğrenciler
$\bar{X}$	:	Aritmetik Ortalama
<b>%</b>	:	Yüzde



## İÇİNDEKİLER

<b>ÖZET .....</b>	<b>iv</b>
<b>ABSTRACT.....</b>	<b>v</b>
<b>SİMGELER VE KISALTMALAR .....</b>	<b>vi</b>
<b>İÇİNDEKİLER .....</b>	<b>vii</b>
<b>1. GİRİŞ .....</b>	<b>1</b>
<b>2. GENEL BİLGİLER.....</b>	<b>5</b>
2.1. Beden Eğitimi .....	5
2.2. Spor .....	6
2.3. Beden Eğitimi ve Spor .....	6
2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Gelişimi .....	9
2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi .....	10
2.6. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları .....	11
2.7. Okullarda Beden Eğitimi Dersi ve Sporun Genel Amaçları .....	12
2.8. Okullarda Beden Eğitimi Dersi ve Sporun Özel Amaçları .....	13
2.9. Üstün Zeka ve Üstün Yetenek.....	15
2.9.1. Zekânın Tanımı.....	15
2.9.2. Üstün Yeteneklilik .....	16
2.9.3. Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri .....	17
2.9.4. Bedensel Özellikleri.....	19
2.9.5. Zihinsel Özellikleri .....	20
2.9.6. Sosyal Özellikleri.....	21
2.9.7. Kişilik Özellikleri .....	22
2.9.8. Öğrenme Özellikleri .....	22
2.9.9. Sosyal-Duygusal Özellikler .....	23
2.10. İlgili Araştırmalar.....	24
<b>3. MATERYAL VE METOT.....</b>	<b>28</b>
3.1 Araştırmanın Modeli .....	28
3.2 Çalışma Grubu .....	28
3.3 Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması.....	29

3.3.1 Uygulama.....	30
3.3.2 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması .....	30
<b>4.BULGULAR.....</b>	<b>32</b>
<b>5. TARTIŞMA VE SONUÇ .....</b>	<b>44</b>
<b>6. ÖNERİLER .....</b>	<b>49</b>
<b>KAYNAKLAR .....</b>	<b>50</b>
<b>EKLER .....</b>	<b>61</b>
<b>ÖZGEÇMİŞ .....</b>	<b>67</b>



## 1. GİRİŞ

Tarihin başlangıcından itibaren insanların yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan fiziksel aktivite, günümüze kadar birçok değişikliğe uğramış ve teknolojininde gelişmesi ile birlikte insanoğlunun yaşamından uzaklaşmaya ve daha az yer almaya başlamıştır. Şüphesiz ki bu gelişmeler insanoğluna büyük katkılar sağlamış fakat sağlık açısından düşünüldüğünde insanı ve toplumu olumsuz yönde etkilemiştir. Günümüzde ortaya çıkan genetik rahatsızlıklar, biyolojik ve çevresel riskler, aynı zamanda kronik rahatsızlıkları meydana getiren temel faktörlerin hareketsizlik ve düzensiz beslenme olduğu bilinmektedir. Ayrıca fiziksel aktivite ve hareketin sağlık üzerindeki etkisi sadece kilo kontrolü ile kalmamaktadır. Bir çok araştırmada da belirtildiği gibi nöromusküler, kas-iskelet, kalp dolaşım sistemi ve psikososyal gelişim için oldukça faydalı olduğu bilinmektedir. (Saygın ve Ark., 2005; Baltacı ve Düzgün, 2008; Tekin ve ark., 2009; Rogers, 2012). Bu sebeplerden dolayı hareketliliğin ve fiziksel aktivitenin yüksek seviyeye çıkarılması, hareketsizliğin de minimum seviyeye indirilmesi, çocukluk dönemi için veya temelleri çocukluk döneminde atılan bir çok hastalığın engellenmesi için ana hedeflerin arasında yer almalıdır (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2014a). Sağlıklı yaşam için Çocuk ve ergenler fiziksel aktiviteye düzenli olarak katılmalıdır (McKenzie, 2000).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2008 yılı raporunda, dünya genelinde 15 yaş ve üzeri yetişkinlerin %31'inin yeterince hareketli olmadığı belirtilmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından 2011'de yapılan Kronik Hastalıklar Risk Faktörleri Araştırması'na göre de Türkiye genelinde kadınların %87'si, erkeklerin %77'sinin yeterli ölçüde fiziksel aktivite yapmadığı belirlenmiştir. Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması'na göre 6-11 yaş grubu çocuklarımızın %58,4'ü düzenli olarak egzersiz yapmamaktadır (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2014b). Mevcut araştırma sonuçlarına bakıldığında, beden eğitimi dersinin gençlerin fiziksel aktiviteye teşvik edilmesinde önemli bir araç olduğu açıkça görülmektedir (Goudas ve ark., 1995; Tappe ve Burgeson, 2004).

Fiziksel aktiviteye katılım eksikliğinin ve bazı gençlerde görünen sedanter yaşam tarzının giderilmesi için çeşitli stratejiler ve müdahaleler gerekli görülmüştür (Van Sluijs ve ark., 2007). Bu bağlamda gençlerde fiziksel aktiviteye katılımın güçlendirilmesi ve bu

öğelerin uygulanmasının kolaylaştırılması için Welk (1999) tarafından ‘‘Gençlerde Fiziksel Aktivite Geliştirme Modeli’’ geliştirilmiştir. Bu model kapsamında fiziksel aktiviteye katılım; yatkınlık, sosyal destek, kolaylaştırıcılar ve demografik bilgiler olmak üzere dört kategoriye ayrılan faktörlerin birlikteliğiyle etkileşimi sonucu belirlenmektedir (Welk, 1999). Bu modele göre yatkınlık faktörü gencin fiziksel aktiviteye katılma olasılığını arttırmaktadır (Rowe ve ark., 2007).

Fiziksel aktivite davranışı hakkındaki kararlar gençlerin kendilerine sorabilecekleri iki temel soruyla belirlenir: ‘Yeterli miyim?’ ve ‘Buna değer mi?’. İlk soru fiziksel aktiviteye katılımın avantaj ve fayda değerlendirmelerini ve tutumun iki ögesini kapsar. Bunlar bilişsel (fiziksel aktivite ile ilgili inançlar) ve duyuşsal (fiziksel aktiviteye yönelik duygusal çekim veya duyguların derecesi) bileşenlerdir (Subramaniam ve Silverman, 2000). İkinci soru algılanan yetkinlik, öz-yeterlik ve fiziksel öz-değer dâhil olmak üzere gencin kendini algılaması ile ilgili değişkenleri kapsar (Welk, 1999). Her iki soruya da ‘evet’ cevabını veren gençlerin daha aktif yaşam biçimine ve düzenli fiziksel aktiviteye katılıma yatkın oldukları kabul edilmektedir (Welk, 1999; Rowe ve ark., 2007).

Tutum kavramı, yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumu olarak tanımlanmıştır (Allport & Ross, 1967). Beden eğitimi ve spor dersi, diğer derslerden farklı yapısı nedeniyle birçok tutum araştırmasına konu olmuştur (Matthys ve Lantz, 1998; Yıldırım ve Şimşek, 2006; Özbay, 2007; Zeng ve ark., 2011). Beden eğitimi dersine ilişkin olumlu tutum gösteren öğrenciler, beden eğitimi ders etkinliklerine istekli ve coşkulu katılabilirler, bu da ders etkinliklerinin verimli işlenmesini sağlayıp dersin özel ve genel amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırabilir veya öğrencilerin gelecekteki çeşitli fiziksel aktivitelere gönüllü katılımlarını sağlayabilir (Chung ve Phillips, 2002; Silverman ve Scrabis, 2004). Bu durumun tersine, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumsuz olan öğrenciler; ders etkinliklerine isteksiz ve gönülsüz olarak katılabilir, dersin verimini düşürebilir, derse önem vermeyebilir veya dersin işlenişinde çeşitli sorunlar çıkartabilirler. Bu tutumları onların ileriki hayatlarında fiziksel aktivitelere karşı da olumsuz tutum geliştirmelerine sebep olabilir (Chung ve Phillips, 2002; Ekici ve ark., 2011).

İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zekasal, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır. Beden Eğitimi; insanın sosyalleşme ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yer almasında büyük rol oynar. Kısaca beden eğitimi bireyin beden ve ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir” şeklinde tanımlamıştır (Aksoy, 1999).

Kul, (2008) Beden eğitimi; bedensel, toplumsal ve ruhsal hareketleri bir araya toplama ekibidir. Bu teşekkülde beden eğitimi amaç değil, araç konumundadır. Büyük kas faaliyetleri vasıtasıyla bedensel nitelikleri kazanarak meydana gelen bir sonuçtur. Kas faaliyetleri ile kişinin ruhsal ve toplumsal bütünlüğüne dokunmadan, bireyin toplum faydasına en iyi gelişimini temin eğitimidir. Beden eğitiminde faaliyet gerekli bir durum olup beden bir araç olarak kullanıldığında amaç olarak karşımıza bireyin eğitimi faaliyetler aracılığıyla büyüme, gelişme ve davranışlarını pozitif biçimde oluşturan en küçük eğitim aracı olmaktadır” diyerek tanımlamıştır.

İnsanoğlu doğumundan sonra kendisi ve çevresi ile sürekli etkileşim ve iletişim içindedir. Bu etkileşim ve iletişim sonucunda nesnelere, olaylara, fikir akımlarına veya gruplara karşı tutum oluşturabilir. Tutumlar bireylerin bir olay veya düşünce karşısındaki davranışlarını yönlendiren hal, tavır veya duygu durumudur. Diğer bir deyişle tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, motivasyon, yetenek ve bilgilerine dayanarak örgütlediği fiziksel, zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepkidir (İnceoğlu 2010). Birey çevresindeki nesnelere karşı tutum oluşturabilir. Bireyin oluşturduğu bu nesnelere bir siyasi görüş, meslek, iş, ders, bir bölge, ülke veya kamu kuruluşu olabilir. Örneğin; birey yaşadığı sokaktaki bakkala, site yönetimine, siyasi partilere, doktorlara vs. karşı tutum oluşturabilir. Bir nesneye karşı oluşturulan tutumlar olumlu yönde olduğunda nesneyi sevmek, takdir etmek veya destekleme gibi olumlu davranışların oluşmasına neden olmaktadır. Bunun tersine olumsuz tutumlarda da nesneden kaçma, uzaklaşma gibi olumsuz davranışlara sebep olmaktadır.

Okullarda da öğrenciler derslere, konulara, öğretmenlere veya okul yönetimine karşı tutum oluşturabilirler. Özellikle derslere karşı oluşturulmuş tutumlar öğrencinin dersi sevmesini, derse devam etmesini veya derste başarılı olmasını etkileyebilir. Öğrenciler bu derslerden beden eğitimi ve spor dersine karşıda tutum oluşturmuş olabilir. Beden eğitimi dersi nitelikli bir eğitimin ve genel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olmakla birlikte çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve çocukların bir bütün olarak gelişmesi açısından önemlidir (Canakay 2006; Kangalgil ve ark. 2006; Baylan ve ark. 2012). Beden eğitimi ve sporun sadece devinışsel gelişim ile ilgili bir alan olmadığı, duyuşsal ve bilişsel gelişim ile birlikte düşünülerek planlanması gerekmektedir (Baylan ve ark. 2012).

Eldeki bu bilgilere dayanarak araştırmanın amacı , üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesidir.

## 2. GENEL BİLGİLER

### 2.1. Beden Eğitimi

Beden eğitimi, etkinlik demektir. Bir faaliyet sistemi olan beden eğitimi, vucuttta yapı ve işlev geliştirmeyi, bunun yanı sıra eklem ve kas kontrolünün dengeli bir şekil de gelişmesini sağlar. İnsanların süreç içerisinde harcadıkları fiziki eforu en minimum düzeyde kullanmayı, böylelikle organların sistemli bir şekilde hareket etmesini sağlamaktadır. Oyunda ise bedensel hareket ve sportif çalışmaların tümü ile kişilerin performanslarını artırmak ve serbest zamanlarını değerlendirmek amaçlanmaktadır (Aracı ve Aracı, 2014). DPT (1983)'nin V. Beş yıllık Kalkınma Planı Özel ihtisas Komisyonu Raporunda ise “beden eğitimi, bireyin fiziken, ruhen ve zihnen özelliklerini taşıdığı, kapasitesinin ve yaşının gerektirdiği verime ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. (İnal, 2003). Bunlara ek olarak bireyin sosyalleşmesinde ve kişiliğinin oluşmasında, insanın beden ve ruhen gelişmesinde beden eğitimi büyük önem taşımaktadır. Gerek duyulduğunda çevresel şartlara ve bireylerin özelliklerine göre değişiklik sağlanabilen ve katı kurallara bağlı olmayan, tüm spor dallarına yönelik alıştırma ve çalışmaların tamamını içeren bir faaliyettir (Yamaner, 2001).

Beden eğitimi, bireyin fiziksel hareketlere katılması şartı ile bireyin davranışlarında istendik olarak beden, ruh, sosyal ve bilişsel olarak ortaya çıkan değişim sürecidir. Beden eğitiminin diğer eğitim alanlarından farkı ise hareket öğrenme ve hareket yolu ile öğrenmedir (Tamer ve Pulur, 2001). Beden eğitimi, motorik ve fiziksel aktiviteler yoluyla genel eğitimin önemli bir safhası olan, kişilik gelişimi ve sosyal gelişimi içeren bir programı kapsar. Tüm kişilerin seçilmiş ve kontrol edilmiş aktivitelere düzenli katılarak eğitimin özel bir alanı olan maksimal fiziksel-fizyolojik ve sosyal gelişimi meydana getirir (Karagözoğlu ve ark., 1999).

Beden ve spor eğitiminin amaçları arasında yer alan bireye yönelik aktivitelerle bireyin kendine yetmesini, düzgün davranışlar sergilemesini, hedefler kazanmasını sağlamaya çalışır (Knapp ve Leonard, 1986'dan akt: İnal, 2003).

## 2.2. Spor

Bireyin bilinç altı arzularından olan kazanma ve başarıma arzularının gerçekleşmesini amaçlayan belli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen rekabet odaklı fiziken, ruhen, zihnen sosyalleşmeyi ve bütünleşmeyi sağlayan etkinliklerin tamamıdır. (Aracı ve Aracı, 2014). Koludar'ın (1988) yılında yapmış olduğu tanım ise “spor, bireyin belli düzen ve kurallar çerçevesinde fiziki etkinliğini, motor becerilerini, duyuşsal, bilişsel ve sosyal davranışlarını geliştiren pedolojik ve sosyal bir etkinliktir” (Akt. İnal, 2003).

Karakuş ve Küçük'e (1999) göre ise “spor yarışın en iyi şartlarda gerçekleşmesini sağlayan, sosyal öğrenmenin temelini oluşturan, sosyal yapısı olan ve belli kişileri ardından sürükleyen bir faaliyettir”. Spor, sağlıklı bireylerin yetişmesi ve gelişmesi için önemli bir eğitim aracıdır. İnsanların mutluluk ve rahatlık içerisinde olabilmeleri için beden ve ruhen devamlı olarak sağlıklı olmaları gerekmektedir. Bu sağlığın devamlılığı için ise insan hayatında olması gereken en önemli unsurlardan birisi de spordur. Buna ek olarak bireylerin ve toplumların birbirleri ile kardeşçe ve dostça iletişim halinde olabilmeleri için spor önemli bir araçtır (Yetim, 2005).

Spor'un fiziki gelişime olduğu kadar sosyal gelişimede etkisi oldukça önemlidir. Spor sayesinde insanlar etrafını keşfeder insanlar ile iletişim halinde olurlar ve böylelikle özgüvenleri artar ve yaşam içerisinde sağlam bir yer edinirler. Sporun psikolojik faydalarına bakıldığında ise bireylerin olaylar karşısında soğukkanlı olabilmesi, kendi öz iradesini kullanabilmesi, başarı güdüsünün artması ve kendilerini kontrol edebilme gibi olumlu davranış kazanmalarını bireylere sağlamaktadır. Sağlıklı bir yaşam için spora erken yaşta başlamak gerekmektedir (Sevim, 1997). Spor, rekabeti ve dayanışmayı gerektiren bireyin boş zamanlarında yada tüm zamanını kapsayacak şekilde bireysel veya grup ile profesyonelce veya meslekleştirerek yapılan insanların sosyal yönlerini arttıran bunun yanı sıra ruhen ve fiziken geliştirici özelliği olan bir kavramdır (İnal, 2003).

## 2.3. Beden Eğitimi ve Spor

İnsanın kendisini tamamlayabilmesi hayatın zor ve stresli koşullarıyla mücadele edebilmesi, gelişen ve sürekli artan hızlı değişimlere ayak uydurabilmesi, sanayileşmenin ve küreselleşmenin gerekliliklerine uyum sağlayabilmesi güçlü, sağlıklı, zinde bir beden



yapısına, üretken bir beyne ve sağlam bir psikolojiye sahip olmasını gerektirir. Bu gereklilikleri sağlayabilmek için beden eğitimi ve spor bir araç olarak kullanılmaktadır.

Gaulhofer'in, (1956) yılında yapmış olduğu beden eğitimi tanımına göre ise “ beden eğitimi bireyin vücudu ile yapılan bir eğitim iken, etkinliğin noktası bireyin bedenidir; Beden eğitimi, insanın bedeni ile yapılan genel eğitim, etkinlik noktası insan vücudu amaç ise bireyin kişiliği ve bütünlüğüdür.”

Beden eğitimi bir amaç olarak düşünülse de zaman zaman spor için bir araç olarak da düşünülmektedir. Böylelikle beden eğitimi ve sporu birbirinden ayrı düşünmek doğru değildir. Her ne kadar beden eğitimi ve sporun amacı bireyin beden ve ruhen sağlıklı gelişmesini ve güçlü bir iradeye sahip olmasını sağlamak ise de bir diğer önemli özelliği ise bireylerin ortaya çıkarılmamış özelliklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkartmaktır (Balcıoğlu ve ark., 2003).

Eğitimin işlevinin sürekli değişim ve gelişim gösteren teknolojiye ayak uydurabilecek nitelikte birey yetiştirmek olduğunu ve bu bireylerin fiziken, ruhen ve bilişsel olarak sağlıklı olmalarını gerektirdiğini ve bu gerekliliklerinde beden eğitimi ve spor eğitimi ile kazandırabileceğini belirtmektedir (Sunay ve Sönmez 2001).

Bir başka bir araştırma da ise Aydın (1998) de, “beden eğitimi dersi, ileride spor yapacak biçimde öğrencileri yönlendirmek, sporu sevdirmek ve istek uyandırarak spor yapmak alışkanlığı kazandırmak, öğrencilerin daha çok beceri kazanması, temel motor özelliklerinin geliştirilmesi ve buna bağlı olarak da başarılı ve yeteneklilerin, spor dallarına göre yetiştirilmesi ülke sporuna katkıda bulunulması amacıyla, ilkokul, ortaokul ve liselerin müfredat programlarına ders olarak konulmuştur” diyerek beden eğitimi dersinin uzun süreli sporla ilişkisini belirtmiştir.

Beden eğitimi oyuna, jimnastiğe yönelik esnek kuralları olan, bulunulan alana, mekana ve araç gerece göre şekillenebilen, beden ve ruh sağlığını hedefleyen, eğitsel faaliyetleri içeren etkinliklerdir. Spor ise beden eğitiminin amaçlarını yerine getirmenin yanında kazanma ve kaybetmeye bağlı amatör ve profesyonel olarak belli bir kazanç ve geçim kaynağı olan sporun türüne göre kuralları katı çizgilerle belirlenmiş sportif oyunlardır.

Beden eğitimi, insanların beden ve ruhen sağlıklı gelişebilmesi için yaptıkları

aktivitelerin tümü olarak tanımlanırken, spor'un kişilerin beden ve ruhen sağlıklı gelişmelerini sağlaması yanında belli kurallar çerçevesinde rekabet ve mücadele gerektiren heyecan uyandıran kazanma ve yarışma arzusunu da ortaya çıkarmaktadır (Aracı, 2006).

Spor ve beden eğitimi kişilerin beden, ruh ve fiziken gelişmelerini sağlayan, bilgilerini, yeteneklerini ve öncü olma gibi özelliklerini geliştiren yine bireylerin toplumsallaşmasını sağlayan mücadele, azim ve kararlılık gibi özellikleri geliştiren, insanların toplumsal ve bireysel sorunlardan uzaklaşmasını ve stres atabilmelerini mümkün kılan bir bilim dalıdır (Harmandar, 2004).

Yapılan başka bir araştırma da ise Karakuş ve Koç (2001) de beden eğitiminin tanımını beden yapısını ve işlevini geliştirmeyi, eklem ve adalelerin kontrollü ve sistemli bir şekilde geliştirmeyi, gün içerisinde okul hayatı iş ve sosyal hayat içerisinde harcanan fiziksel gücün minimum düzeyde harcanmasını dolayısıyla tüm organlarımızın kontrol içinde ve sistemli bir şekilde hareket etmesini öğreten bir etkinlik sistemi olarak yapmışlardır.

Erdemli (1990) ise spora farklı bir tanımlama getirerek sporun çalışmaktan uzak kalma anlamına geldiğini yani spor'un bir eğlence işi olduğunu dile getirmiştir.

Spor yapmak ile oyun oynamak arasında yalnızca tutumlardaki farklılıkların değişikliğini dile getirmiştir. Spor yaparken ve oyun oynarken birey aynı tutuma sahiptir. İkisinde de hissedilen duygu zevktir ve kazanılacak sonuç önemli değildir. Bu sebeple spor da bir oyundur. Fakat eski Yunan da oyun ve sporu nitelikleri bakımından birbirlerinden ayırt ediyorlardı ve bu ayrımı şu şekilde açıklıyorlardı; çocuklar oyun oynar fakat yorulduklarında oyun oynamaktan vazgeçip oyunu bırakırlar. Ancak bir atlet ne kadar yorulursa yorulsun oyununu sürdürmeye devam eder. Bu sebeple sporda bir oyundur ancak her oyun spor olamaz (Özbaydar, 1983).

Sporun günümüzdeki en belirgin görevi, kavga duygusu için barışsal ve dinlendirici bir rahatlama olanağı olduğunu dile getirilmiştir (Lorenz, 1967).

Bireyi kültürel ekonomik ve sosyal kalkınmanın ve gelişiminin temeli olarak görmekte, insanın beden ve ruhen sağlığının gelişmesi benlik algısının oluşması kişilik özelliklerinin gelişmesi yetenek, beceri ve bilgi sahibi olması çevrelerine karşı uyumlarını kolaylaştırması kişisel toplumsal ve uluslararası duyarlılık birleşme, bütünleşme ve başarı

elde etmek bireylerin rekabet gücünü arttırmak ve bunların yanında belli kurallar çerçevesinde rekabet edebilme, heyecan yaşama, yarışma ve yarışmadan galip gelebilmek maksadı ile yapılan faaliyet spordur (Erkal, 1982). Spor, rekabeti ve dayanışmayı gerektiren bireyin boş zamanlarında yada tüm zamanını kapsayacak şekilde bireysel veya grup ile profesyonelce veya meslekleştirerek yapılan insanların sosyal yönlerini arttıran bunun yanı sıra ruhen ve fiziken geliştirici özelliği olan bir kavramdır (İnal, 2003).

Spor, başarılan işi ilerletmeye ve müsabakada birinci gelme maksadıyla sarf edilen çabayı bedenlen daha becerili olanların seçilmesi ve bu kişilerin daha yoğun ve sistematik bir eğitim ile eğitilmelerini gerekli kılarak daha fazla yarışmayı kapsamakta yüksek derecede mücadele ve ağır adevle çalışmalarını gerektirmektedir.

Sporun tarihsel süreçteki işlevine bakıldığında eski çağlarda insanların doğal ve fiziki koşullarla mücadele ederek hayatta kalmasının doğal bir zorunluluğuyken, sonraları savaşlarda savaşçıların daha güçlü daha dayanıklı ve çevik olmaları için araç olarak kullanılmıştır. Günümüze gelindiğinde ise spor ordunun bedensel sağlamlığının bir aracı olmakla birlikte ülkelerin gelişmişlik düzeylerini de simgeleyerek stratejik, psikolojik ve ekonomik bir araca dönüşmüştür (Özmen, 1997).

#### **2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Gelişimi**

Gelişmiş ülke toplumları bireylerin gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamaları, ruh ve akıl sağlıklarını dengeli bir şekilde sürdürmeleri için insanların sadece bilişsel olmayıp bedenlen ve ruhen de eğitilmesi gereğinin kaçınılmaz olduğunu doğru bulmaktadır. Bu durumun oluşması için izlenecek yollardan birtanesi beden eğitimi ve spor eğitiminin verilmesidir. Eski yunanlılar beden eğitimi ve sporu sistematik olarak ilk uygulayan ve eğitim sistemlerinin bir parçası haline getiren ilk ulustur. Türklerde ise bedensel faaliyetler savaşa hazırlık olarak düşünülmüştür (Dever ve İslam, 2015). Yeniçağlarda ise Almanya sporu ve beden eğitimi ilk sistemli hale getiren ülkedir. Günümüz de, bireysel olduğu kadar uluslar arası ilişkilerde de olumlu bir şekilde ilerleme sağlayabilmek için erken yaşlarda beden eğitimi ve spor faaliyetlerine başlamanın önemli rol oynadığı görülmektedir. Ayrıca UNESCO ve diğer kuruluşlar bu konuya fazlasıyla önem vermişler

ve tüm dünya ülkelerin de verilen beden eğitim ve spor derslerinin kredilerinin yükseltilmesini gerçekleştirmişlerdir (İnal, 2003).

Türkiyede de 1739 sayılı Eğitim Temel Kanununun Türk Milli Eğitiminin genel amaçları bölümünün 2. Maddesinde yer alan, “Bir ülkenin büyüme ve gelişmesinde en temel faktör olan bireyi ruhen ve fiziken sağlıklı erken yaştan itibaren beden eğitimi ve sporun yaşam boyu yapılması gerektiğine inanmış ve bunu davranış haline getirmiş olarak yetiştirmek ve byütmek esastır” ibaresi yer almaktadır. Bu maddeye göre spor, temel eğitim programı içinde beden eğitimi dersleri ile yerini almıştır. Beden Eğitimi derslerinin amacı ise Atatürk İlke ve İnkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli eğitiminin temel amaçları kapsamında; öğrencilerin gelişim özellikleri de dikkate alınarak, kişisel ve toplumsal açıdan yaratıcılık üretkenlik ve yapıcı olma becerilerine sahip bedenlen, ruhen sağlıklı ve mutlu olmaları aynı zamanda iyi bir ahlak ve kişilik yapısına sahip milli değerlerini koruyan demokrasiyi benimsemiş bireyler olarak yetiştirilmesi ifade edilmiştir. Spor, her geçen gün daha da önem kazanan ve eğitimciler tarafından planlı bir şekilde sunulan çalışmaların bütünü olan kişilerin yeteneklerini geliştirmelerini sağlamayı amaçlayan bir kavramdır. Çoğu kavramın yanlış kullanıldığı gibi beden eğitimi ve spor kavramıda zaman zaman yanlış kullanılmaktadır. Bu iki kavram benzer yönlere sahip olmalarına rağmen kesinlikle farklılıklar göstermektedir. Bu iki kelime karşılaştırıldığında farklı ve benzer tarafları karşımıza çıkmaktadır (İnal, 2003).

### **2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi**

Spor ve beden eğitimi bireyin sağlıklı bir karakter yapısına sahip olmasına hedefleyen ahlaki verimliliğin artırılmasını bireylerin milli olarak güçlü bir duyguyu paylaşmasını hedefleyen insan ile doğrudan ilgili eğitsel bir faaliyettir. Bireylerin yaşadıkları toplumda daha mutlu ve pozitif olmalarında zihinen olduğu kadar bedenlen gelişimlerinin de uyum içinde olmasında etkili bir rol oynar. Bununla birlikte beden eğitimi ve spor faaliyetlerini gerçekleştirilmesine bağlı olarak kazanılan başarılar sayesinde de toplumların kendi ülkelerinin tanıtımlarını ve reklamlarını yapabilmeleri açısından da önemli bir yere sahiptir. Yani beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile birden fazla özelliğin elde edilebilmesi muhtemeldir. Bu özellikler ise iki başlık altında toplanabilir bunlar;

- a) Fiziki yeterlikler (güçlülük, esneklik, dayanıklılık, hız, hareket, eşgüdüm v.b)
- b) Duyuşsal yeterlikler (rekabet isteği, paylaşma arzusu, çalışma disiplini, yiğitlik, çabalama hırısıdır (İnal, 2003).

Beden eğitimi etkinlikleri sayesinde var olan kilolar harcanmakta; immun sistem güçlenmekte; solunum ve dolaşım sistemleri verimli çalışmakta, dikkatli düzenli beslenilmekte: çeşitli spor dallarına özgü farklı beceriler, teknikler ve taktikler de öğrenilmektedir (Güllü, 2007).

Çöndü'nün (1999) yılında yapmış olduğu çalışmaya göre beden eğitimi aktivitelerinin bir diğer faydası ise gençlere sigara içmek, kumar oynamak, alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılık yaratan zararlı şeylerden uzak tutmak için önemli bir uğraş olarak düşünülmektedir. Sönmez ve Sunay'ın (2001) yılında yapmış olduğu çalışmalarında ise Beden eğitimi ve spor dersinin eğitimdeki yerinin çok önemli olduğunun bu sebepten dolayı bu dersin eğitim programları içerisinde daha fazla yer alması gerektiğini vurgulamışlardır. Eğitim kurumlarında öğrencilere, toplumun ve onların gereksinimleri göz önünde bulundurularak onların fiziki, sosyal, bilişsel, duyuşsal ve toplumsal gelişimlerini sağlamak için okutulan derslerden biri de beden eğitimi dersidir.

## **2.6. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları**

1. Eğitim bireyi bütünü ile ele alır ve eğitimin felsefesini ise zihinsel ve bedensel bütünlük oluşturur.
2. Genel eğitimden ayrı düşünülemez ve beden eğitiminin amaçları genel eğitimin amaçlarının gerçekleşmesine katkı sağlar.
3. Büyüme ve gelişmenin temelini beden eğitimi etkinlikleri oluşturmaktadır. Bireyin gelişmesi genel olarak büyük kasların kullanıldığı fiziksel aktivitelere dayanmaktadır.
4. Boş zaman aktivitesi olarak da yapılabilmektedir.
5. Bireyin kendisini ifade edebilmesi ve yaratıcı olabilmesi için fırsat sağlar.
6. Bireyin kültürel olarak gelişimine katkı sağlar.
7. Bireylerin duygularını kontrol edebilmelerine katkı sağlar.
8. Bireylerin kişiliklerinin gelişmesine ve karakterlerinin oluşmasına olanak sağlar.
9. Bireylerin kondisyon gelişimine katkı sağlar.

10. Bireylerin devinimsel becerilerinin gelişimine katkı sağlar.
11. Bireylerin sağlıklı yaşama ve korunma alışkanlıklarının gelişmesine katkıda bulunur.
12. Bireylerin bilişel gelişimini olumlu yönde etkiler.
13. Bireylerin demokratik ve adil olmalarına olanak sağlar.
14. Biyolojik, psikolojik ve sosyolojik belirtiler beden eğitiminin temelinde yer alır.
15. Bireyin yaşaması için fiziki etkinlikler kaçınılmazdır. Dolayısıyla bireyin en temel gereksinimi hareket olarak kabul edilmektedir. Beden eğitimi de kişinin gereksinimlerini temel almaktadır (Aracı, 2001).

### **2.7. Okullarda Beden Eğitimi Dersi ve Sporun Genel Amaçları**

Beden eğitimi, eklem ve adalelerin kontrollü ve sistemli bir şekilde geliştirmeyi, gün içerisinde okul hayatı iş ve sosyal hayat içerisinde harcanan fiziksel gücün minimum düzeyde harcanmasını dolayısıyla tüm organlarımızın kontrol içinde ve sistemli bir şekilde hareket etmesini öğreten bir etkinlik sistemidir (Haywood, 1989).

Dalkıran ve Tuncel'e (2007) göre toplum olarak spor yapmayı alışkanlık haline getirmemizde sporu bir yaşam tarzı olarak görmemiz de ulusal sporlarda başarıyı elde etmemizde yaşamdan zevk almada mutlu ve huzurlu olmada sorumluluk bilincinde olan ve kendine güvenen bireyler olmada yani etkili bir toplumun oluşumunda ve nitelikli birey yetiştirmede beden eğitimi dersinin önemi yadsınamaz, derken beden eğitimi ve sporun ders olarak ortaokul ve liselerde yer almasının gerekçesini ortaya koymuştur.

M.E.B., (1997)' de; Beden Eğitimi derslerinin amacı ise Atatürk İlke ve İnkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli eğitiminin temel amaçları kapsamında; öğrencilerin gelişim özellikleri de dikkate alınarak, kişisel ve toplumsal açıdan yaratıcılık üretkenlik ve yapıcı olma becerilerine sahip bedenlen, ruhen sağlıklı ve mutlu olmaları aynı zamanda iyi bir ahlak ve kişilik yapısına sahip milli değerlerini koruyan demokrasiyi benimsemiş bireyler olarak yetiştirilmesi ifade edilmiştir. Buna göre;

1. Atatürk'ün ve diğer düşünürlerin beden eğitimi ve spor ile ilgili sözlerini ifade edebilme.
2. Bedenlerini gerektiği şekilde güçlendirip geliştirebilme.
3. Eklem, kas ve eşgüdümünü geliştirebilme.
4. İyi bir duruş sergileyebilme.

5. Beden eğitimi ve spor dersi ile alakalı yetenek, bilgi ve hareket edinebilme.
6. Hareketleri müzik ve ritim ile uyum içerisinde yapabilme
7. Yöresel halk oyunlarımıza ilgi duyabilme ve belli beceriler edinebilme.
8. Milli bayram ve kurtuluş günleri gibi özel günlerin anlam ve önemini kavraya bilme ve bu günlere katılmak için hevesli olabilme
9. Beden eğitimi ve sporun önemini kavrayarak boş zamanlarında spor yapma için istekli olabilme.
10. Yaşam için gerekli olan sağlık ve ilk yardım kurallarını bilme ve onları uygulayabilmek için bilgi ve beceriye sahip olabilme.
11. Doğayı sevmek, temiz havadan, sudan ve güneşten yararlanabilme.
12. İşbirlikli çalışabilme becerisi kazanabilme.
13. Liderlik yapabilme ve lider olabilme özelliklerine sahip olabilme.
14. Kendine güvenebilen, anlamlı ve yerinde kararlar verebilmek.
15. Oyunlarda adil olma kazanma ve kaybetmeyi kabullenebilme, haksızlık ve düzenbazlığın karşısında olabilme.
16. Demokratik hayata yakışır hal ve hareketler edinebilme.
17. Devlet malını koruyup kollayabilme.
18. Spor araçları ve tesislerine yönelik bilgi edinerek onları gerektiği gibi kullanabilme.

### **2.8. Okullarda Beden Eğitimi Dersi ve Sporun Özel Amaçları**

Koç'un (2005) yılında yapmış olduğu araştırmasına göre beden eğitimi ve spor dersinin özel amaçlarını bilişsel, devinimsel ve duyuşsal olmak üzere üç amaç başlığı altında ele alınabileceğini belirtmiştir.

Koç, (2005) de bu amaçları aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

#### **Bilişsel amaçlar:**

- . Beden eğitimi ve spor aktivitelerini gerekliliğini kavramak.
- . Fiziki hareketlerin nasıl yapıldığını anlama farklı ve yeni hareketler oluşturabilme.
- . Yapıcılık ve yaratıcılığı geliştirme.
- . Bilişsel gelişimi sağlama.
- . Fiziksel etkinlikler aracılığı ile diğerleri ile ilişkiler kurabilmenin önemini kavramak.

- . Ahlaki ve estetik gelişimini sağlama
- . Zayıf ve güçlü taraflarını öğrenerek sınırlarını bilme.
- . Eğitimcilerin beden eğitimi spora yönelik düşüncelerini açıklayabilme.
- . Beden eğitimi ve sporla alakalı temel unsurları kavrayabilme.
- . Olimpizm kelimesinin önemini açıklama
- . Beden eğitimi ve spor alanında sosyalliğin önemini kavrama
- . Gerekliğinde yeni kurallar getirebilme ya da mevcut kurallarda değişiklik yapabilmenin önemini bilme.

**Devinimsel amaçlar ise:**

- . Fiziki gelişimi sağlama.
- . Motorsal gelişimi sağlama.
- . Organik gelişimi sağlama.
- . Sağlık için spor etkinliklerine katılma.
- . Motor becerileri geliştirecek günlük aktivitelere katılma.
- . Fiziksel hareketleri zevk ile yapma.
- . Hareket vasıtası ile yeni ve sosyal alışkanlıklar edinebilme.
- . Takım ve grup aktivitelerinde yer alma.
- . İyi bir yönlendirici olabilme
- . Doğru hareket etme ve düzgün duruş sergileme.
- . İyi bir izleyen olabilme.

**Duyuşsal açıdan Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları ise:**

- . Duyusal ve sosyal gelişimi sağlama.
- . Sorumluluk alabilme özelliğini geliştirme
- . Otoriteye ve kurallara itaat etme.
- . Diğerlerine karşı saygılı davranma.
- . Güven duygusu geliştirme ve kendini gerçekleştirme davranışlarını kontrol etme.
- . Boş zamanlarını verimli bir şekilde kullanma.
- . Eleştirilere saygı duyma ve açık olma.
- . Demokratik hayatın gerektirdiği hal ve hareketler edinebilme.



- . Yenmeyi ve yenilmeyi kabul edebilme.
- . Devletin malını koruyup kollayabilme.

Karasar, (2014) “Genel eğitimin bir parçası ve organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak bireyin kişiliğinde eğitimi olduğunu aynı zamanda bireyin sağlıklı kişilik gelişimi yaratıcı ve üretebilen, toplumun ihtiyaçlarına karşılık verebilen ve toplumun kişiden beklediği role uygun davranabilmesindeki önemli araçtır.” diyerek okullarda beden eğitimi ve sporun önemine dikkat çekmiştir.

Beden eğitimi ve sporu; sağlıklı, hareketli, sürekli aktif olan bireyin başarılı, akıllı ve akademik gelişiminin hızlı olması daha olasıdır. Bir çok gelişmiş ülkedeki okullarda beden eğitimi, fiziksel yeteneğin ve fiziksel uygunluğun gelişimi ile spora süreğenlik kazandırılarak yaşam boyu aktif olma ve sağlık kavramını anlamak oluşturur. Aynı zamanda kaygıyı azaltması ve öğrenme etkinliği arttırması açısından spor önemli bir işleve sahiptir. Düzenli spor yapmanın sınavlara hazırlanan öğrencilere fayda sağlayacaktır (Bozkurt, 2003).

## **2.9. Üstün Zeka ve Üstün Yetenek**

### **2.9.1. Zekânın Tanımı**

Zekanın tanımı genel bilişsel yetenekler olarak ifade edilmektedir. (Eripek, 2003). Kişinin beyninde özümseme, öğrenme, hatırlama, karar verebilme, problem çözebilme, yaratıcılık, iletişim kurabilme ve sezgi gibi zihinsel işlevlerin nasıl gerçekleştiği ve geliştiği, düşüncenin nasıl meydana geldiği ve davranışların hangi sistemle nasıl ortaya çıktığı ve zekanın tanımının ne olduğuna dair sorular yıllarca bilim insanlarının, psikologların ve filozofların ilgi alanında olarak onları meşgul etmiş ve geçmişten günümüze değin bu sorulara cevap bulmaya yönelik sayısız araştırma yapmaya özendirmiştir. Bireyin davranışlarındaki farklılıklar ve değişiklikler, zekanın ne olduğuna yönelik farklı farklı görüşlerin ortaya konmasına sebebiyet verip kesin bir yargıya varılamamıştır (Ataman, 2011).

Zeka ile ilgili ilk yazılı belgelere Hindistan ve Eski Yunan’da rastlanmıştır.

Belgelerde “sofist” kelimesinin anlamı olan zeka kelimesi Yunanca *sophos* (zeka, bilge, becerikli) kelimesinden türetilen “*sophistes*” ten gelmektedir. *Sophistes*, öğrenmeyi ve öğretmeyi öğreten insanlar için kullanılmıştır (Kline,1991).

Zeka ile ilgili çalışmalar 19. yüzyılda Agassiz ve Morton’un zeka araştırmalarına değin uzansa da, ilk bilimsel çalışmalar 19.yüzyılın ikinci yarısında Sir Francis Galton tarafından başlatılmıştır. Galton, zekanın ölçülmesiyle ilgili ilk çalışmaları başlatan bilim insanı olarak, zekanın büyük oranda kalıtımın sonucu olduğunu, minimum düzeyde ise çevreden etkilendiğini öne sürmüştür. Galton, normal seviyenin üzerinde bir zekâ düzeyine sahip kişilerin duyuşal ve algısal anlamda beceri kapasitelerinin daha yüksek olmasını bir kuşaktan diğerk kuşaağa geçmesi şeklinde yorumlamıştır. Galton, zekâyı ölçebilmek için duyuşal ve görsel ayırt edici testleri ve dış uyaranların tepki süresini ölçen testleri düzenlemiştir (Atkinson ve ark., 1995; Sak, 2014). Bunlara ek olarak, ayırım gücü, bilişsel yetenek düzeyleri üst seviyede olan bireylerin daha güçlü olduğunu ve zekâ ile kafatası büyüklüğü arasında bir ilişki olduğunu ortaya koyan ve savunan bilim adamlarından biridir (Deary ve Smith, 2004).

### **2.9.2. Üstün Yeteneklilik**

Zeka tanımında olduğu gibi üstün yeteneklilik kavramının tarihsel süreçteki gelişimi incelendiğinde de görünüyor ki toplumdan topluma, kültürden kültüre değışen çok farklı tanımları yapılmıştır. Üstün yeteneklilik, olması gerekenin üzerinde bir kabiliyete, yaratıcı düşünme becerisine ve görev sorumluluğunun bilinci içerisinde, bunları ortaya koyan yüksek potansiyellere sahip bireylerdir (Renzulli, 1986).

Üstün zeka, üstün yeteneğin hammaddesidir. Bir kişinin üstün zekalı olmadan üstün yeteneğe sahip olamayacağı; ancak her üstün zekalı kişinin bu potansiyelini üstün yeteneğe dönüştüremeyebilir. Üstün yetenek üstün zekanın yaşamla gelişmesi ve bir alanda olgunlaşmasıyla meydana gelir. Üstün zeka, üstün yeteneğe göre daha kapsamlı olup her alanda performansa karşı az ya da çok etkisi olabilir (Sak, 2014).

Üstün yeteneklilik, bilimin hemen hemen tüm alanlarında karşımıza çıkmaktadır. Kesinlik kazanmamış tanımlarında da görüldüğü üzere, zamanla daha farklı yeteneklerin ortaya çıkması üstün yetenekliliği tanımlamada da daha özel bir seçim ve farklılaştırma

yönüne gidildiği görülmektedir. Konuyla ilgili literatür tarandığında ise üstün yetenekli kimdir sorusuna verilen cevaplara dair tek ortak bir yanıt rastlanmamıştır (Ersoy ve Avcı, 2004). Bu nedenle alan yazında farklı farklı yaklaşımlar ve modeller geliştirilip ortaya konmuştur. Üstün zeka veya üstün yeteneklilik kavramlarını açıklayan bu modelleri farklı boyutları ile açıklamak gerekmektedir.

Terman, üstün yeteneklilik alanının önemli temsilcilerindendir. Terman'ın üstün zeka tanımına bakıldığında ise standart zeka ölçüm testlerinden %2'lik üst sınırdaki puan almış kişiler 'üstün zekâlı' olarak kabul edilebilmektedir. Ayrıca, Terman, Stanford-Binet IQ testini de geliştirmiş olan önemli bir psikolog olup onun sayesinde üstün zeka alanındaki çalışmalar hız kazanmıştır. 1458 üstün yetenekli çocuk ile çalışıp uyguladığı bu testi kültürel farklılıktan yoksun bir ortamda yaptığı ve sadece zeka faktörüne bağladığı için bazı eleştirilere maruz kalmıştır. Bu yüzden de üstün yetenekli bireylerin farklı boyutlarda farklı etmenlerde dikkate alınarak tanımlanması için zaman içinde yeni modeller geliştirilmeye başlanmıştır (Masters, 2009).

Galton ise zekanın bireysel farklılıklara göre değişiklik gösterdiğini bilimsel ortamda ilk dile getiren bilim insanlarından biridir. Zekanın özel ve genel yeteneklere göre farklılık gösterebileceğine yönelik farklı görüşler yer almaktadır. Guilford'un görüşüne göre ise zeka, birbiri ile ilişkili olmayan neredeyse 120 bağımsız etmenden oluşmaktadır. Gardner ise zekâ kavramını en geniş kapsamda ele alarak, zekânın değerlendirilebilmesi için belirli bazı etmenleri değil, mevcut olan etmenlerin bir bir ele alınması gerektiğini düşünmüş ve bu durumu da geliştirdiği Çoklu Zekâ Kuramı ile açıklamıştır (Ataman, 2011).

### **2.9.3. Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri**

Ataman üstün yetenekliler birden farklı ve çok yetenek alanında diğerlerinden daha yüksek ve üstün performans gösterip sergileyebilen ya da gizil bir güce sahip olan çocuklardır diye tanımlamaktadır. Üstün yetenekli çocuklar toplumun %2'lik bir bölümünü oluşturan çocuklardır (Ataman, 2011). Türkiye'de ise Milli Eğitim Bakanlığı (1991), tarafından düzenlenen I. Özel Eğitim Konseyi'nde kabul edilen tanıma göre ise; "üstün yetenekli çocuk, genel veya özel yeteneklerine göre yaşitlarından yüksek düzeyde

performans gösteren konunun uzmanları tarafından belirlenmiş çocuklardır” olarak belirlenmiştir. I. Özel Eğitim Konseyi raporuna göre, üstün yetenekli çocukları diğerlerinden ayıran özellikleri şu şekilde sıralanmıştır:

- . Üstün düzeyde zihinsel yetenek
- . Farklı alanlarda özel yetenek
- . Hassasiyet, duyarlılık ve yaratıcılık
- . Üst düzeyde yoğun motivasyon

ABD’de alanında uzman kişiler tarafında oluşan Eğitim Komisyon’u tarafından belirtilen ve dünyada en çok kabul gören tanım ise, “seçkin yeteneklerinde dolayı, yüksek seviyeli iş yapmaya yeterli olduğu, bu alanda profesyonel olarak bilinen kimseler tarafından belirlenmiş çocuktur. Bu çocuklar saptanan alanlardan biri, birkaçı veya birleşmesinde oluşan bir bütünlük içinde yüksek başarı gösterirler ve gizil güce sahiptirler” olarak tanımlanmıştır (Davashgil, 2004). Passow (1993), ABD’de yayınlanan Marland Raporu’na göre üstün yetenekli çocukları, “alanlarından biri ya da birkaçında yüksek performans ve başarı gösterme” olarak tanımlanmıştır. Bu raporda belirtilene göre üstün yetenekliler:

- . Genel zihinsel yetenek
- . Özel akademik yetenek
- . Yaratıcı ya da üretici düşünce yeteneği
- . Liderlik yeteneği
- . Görsel ve gösteri sanatlarında yetenek
- . Psiko-motor yetenek, alanlarından birisinde veya birden fazlasında üstün performans sergilemektedirler(Ersoy ve Avcı, 2004).

241 üstün yetenekli çocukla yapılmış geniş kapsamlı bir araştırmada Dr. Karen Rogers üstün yetenekli çocukların özelliklerini şu şekilde belirtmiştir:

- . %99,4 oranında öğrenme hızı mevcuttur.
- . Akranlarına göre %99,3 oldukça geniş bir kelime hazinesine sahiptirler.
- . %99,3’ünde olağanüstü seviyede olan bir hafızaya sahiptirler ve öğrendikleri şeyleri asla unutmazlar.
- . %99,3’ü mantığını kanıtlama niteliğinde çok iyi performans ortaya koyarlar.

- . Olayları merak etme duygularının oranı %97,9'dur.
- . Farklı dönemlerde akranlarıyla kıyaslandığında gelişimlerine göre %96,1 seviyesinde daha fazla olgun davranış sergilemektedirler.
- . %95,9 oranında mükemmel bir mizah anlayışına sahiptirler.
- . %93,8'i iyi bir gözlemcidir ve dikkat süreleri oldukça iyidir.
- . %93,5'i çevrelerine karşı daha duyarlı ve daha merhametlidir.
- . Okuma oranları %85,3'tür.
- . %93,4'ü geniş hayal gücüne sahiptir. Yaratıcı ve parlak fikirler üretme konusunda oldukça iyidirler
- . %92,9'unun sayısal zekaları çok iyi olmakta ve matematik hafızaları çok gelişmiş olduğu için sayısal kavramları kullanmada mükemmel düzeydedirler.
- . %90,3'ü adaletli ve dürüst davranma olma konusunda oldukça hassastırlar.
- . %89,4'ü karmaşık zihinsel aktivite ve işlemleri (bulmaca, lego vb.) çözmekte çok yeterlidirler.
- . Hatasız iş yapmak için sergiledikleri performans oranı %88,3'tür.
- . %85,9'u ilgi duydukları alanlara karşı fazlasıyla duyarlıdır.
- . %84,1'i otoriteyi sorgulama konusunda oldukça bilinçlidir (Baykoç, 2014).

#### **2.9.4. Bedensel Özellikleri**

Üstün yetenekliler doğdukları andan itibaren akranlarına oranla daha farklı düzeyde gelişim özellikleri göstermektedirler. Ağırlıkları, boy uzunlukları, kafatası büyüklükleri, ciğer kapasiteleri gibi çeşitlik farklılıklara sahip olup akranlarından bedensel olarak daha gelişmiş ve daha sağlıklıdırlar. Böylelikle üstün yetenekli çocuklar, akranlarına göre daha az hasta olmakla birlikte, tüm organları daha sağlıklı işlev gösterir ve daha güçlüdürler. Bu çocuklarda bedensel engele çok nadir rastlanırken, büyük bir çoğunluğu gözlük kullanmaktadırlar. Akranlarından ve normal gelişim gösteren çocuklardan çok daha erken konuşmaya başlarlar ve emeklemeden bile yürümeye başlayabilirler. Zeka düzeyleri çok yüksek olduğundan öğrendiklerini kolayca unutmazlar. Omuz ve kalçaları daha geniş olan üstün yetenekli çocukların ciğerlerinin kapasitesi daha yüksek, uyarılara karşı duyu

organları ise çok keskindir. Ayrıca koordinasyon seviyelerinin de çok yüksek olduğu görülmüştür (Çağlar, 2004).

### **2.9.5. Zihinsel Özellikleri**

Üstün yetenekli çocuklar bedensel olarak akranlarından farklı olduğu gibi zihinsel olarak da yetenekleri diğerlerinden oldukça gelişmiş ve farklı düzeydedir. Görsel hafızaları oldukça güçlü olup işittikleri ve dokundukları her şeydeki benzerlikleri ve farklılıkları algılayıp kritik yaparak değerlendirebilirler ve dikkat süreleri de akranlarına göre daha fazla olup yaptıkları işe uzun süre odaklanabilirler. Bilgiyi elde etmede öğrenmede çok daha fazla istekli olmaları, meraklı olmalarını ve karmaşık problemleri kolay bir şekilde çözmelerini sağlamaktadır. Kavramları kolay bir şekilde oluşturabildikleri gibi kavramlar arasında mantık yürüterek bağlantılar kurabilirler. Okumaya akranlarından daha erken zamanda başlayabilip, herhangi bir destek almadan kendi kendilerine de öğrenebilir. Bununla birlikte, sayıları daha erken öğrenip sayabilir ve zaman kavramını daha erkenden kavrayıp geliştirebilirler. Bu da üstün yetenekli çocukların en belirgin özellikleri arasındadır (Akçamete, 2012).

Üstün yetenekli çocukların merak duyguları, sorgulayıcı bir yanlarını da ortaya çıkartıp neden, niçin, nasıl sorularını sıklıkla sormalarını ortaya çıkartır. İlgi duyduğu alanla akranlarına göre daha üst düzeyde ilgi gösterip konsantre olmakta ve ölüm gibi soyut kavramları çok iyi kavrayabilirler (Sak, 2014).

Bunlara ek olarak üstün yetenekli çocuklar zengin bir sözcük hazinesine sahip olup, akıcı bir düşünce yapısına sahiptirler. İlişkileri algılama, olayları çözümlenmede ve soyut düşünce yapısını geliştirmede akranlarına oranla daha ileri ve iyi düzeydedirler. Geniş bir hayal gücüne sahip olmaları onlara yaratıcı fikirler üretip özgün tasarımlar yapma olanağı sağlar ve bu tür etkinliklerde yer almaktan çok hoşlanırlar. Yine üstün yetenekli çocuklar bilgiyi kolayca transfer etmede farklı yöntemlerle kullanırlar ve kendilerine göre en uygun çalışma ortamını hazırlamada, zaman ve enerjiyi en ekonomik şekilde kullanmada da oldukça yeteneklidirler (Çağlar, 2004).

### 2.9.6. Sosyal Özellikleri

Üstün yetenekli çocukların akranlarıyla sosyal ilişki kurmada zorluk çektikleri için daha çok kendinden daha büyük yaştaki kişilerle arkadaşlık kurma eğilimindedirler. Bunun nedeni ise, akranlarına göre çok daha fazla olgun davranış sergiledikleri ve aynı olgunluğu akranlarından göremediklerindedir. Gelişmiş mizah ve espri yetenekleri onları arkadaşları arasında her zaman popüler hale getirmektedir. Bunun yanında sözcük dağarcıkları akranlarına göre çok daha geniş olduğundan ve dili daha akıcı kullandıklarından arkadaşları ile iletişim kurmakta zorlanmaktadırlar. Her zaman her ortamda gelişmiş olan liderlik özelliklerini kullanma eğiliminde olan üstün yetenekli çocuklar, sosyal etkinliklerde, faaliyetlerin plânlaması ve grubun görevleri gibi organizasyonlarda ön plana çıkarlar. Kendilerinin belirlediği kurallara uyulmadığı zamanlarda ise tepkilerini çeşitli yollarla ortaya koyup dile getirirler. Toplumsal kuralları kendileri için kişisel bir güven kaynağı olarak görüp, toplumsal olaylara karşı aşırı duyarlı ve çözümü için aktif rol almak isterler (Çağlar, 2004).

Üstün yetenekli çocuklar zor şartlarda, riskli olması dahilinde bile görev almaktan kaçınmazlar aksine konuyla ilgili önderlik görevini bile üstlenerek bu işi yapmaktan çok hoşlanırlar. Benmerkezci yönleri akranlarına göre daha azdır ve özellikle grup etkinlikleri esnasında takım arkadaşlarının ihtiyaç ve gereksinimlerini çok iyi analiz edip ve kavrayarak grup içerisindeki takım arkadaşlarının duygu ve düşüncelere değer ve önem verirler. Bununla birlikte yapılan araştırmalar gösteriyor ki, belli yönüyle mükemmel olan bu çocuklar zaman zamanda da çevreye uyumu zorlaştıran, mantık dışı davranış sergileyen tuhaf ve acayip bireyler olarak da karşımıza çıkabilirler (Ataman, 2011).

Üstün yetenekli çocuklar özelliklerinden dolayı ve sosyal beklentilerinden dolayı akranlarıyla aralarında problemler yaşayabilmektedir. Araştırmalar gösteriyor ki, üstün yetenekli çocukların zeka seviyeleri ve akademik başarı düzeyleri akranlarından daha üst düzey olması üstün yetenekli çocukların akranlarının sosyal kabulünü kazanmak için zorlandıklarını ve bu durumun ise onların yalnızlık duygusu içinde kalmalarına yol açtığını, diğer yandan da topluma uyum sağlama konusunda da bir çelişki yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Yine ilgi ve yeteneklerindeki akranlarına oranla sosyal ilişkilerde güvensizlik hissetmelerine ve yaşamalarına sebebiyet verebilmektedir. Bu durum üstün yetenekli

çocuklar için yalnızlık hissetmelerine ve toplumdan izole olma riski ile karşı karşıya kalmalarına sebebiyet verirken, aynı zamanda bu çocukların çevrelerinde de egosu yüksek, kendini beğenmiş bireyler olarak düşünülmesine yol açmaktadır (Palacı, 2004).

### **2.9.7. Kişilik Özellikleri**

Kişilik olarak bireysel ve bağımsız olma özellikleri taşıyan üstün yetenekli çocuklar çoğu zaman yalnız çalışmayı tercih ederler. Mükemmeliyetçilik duygusu yüksek olan bu çocuklar yüksek hedef ve ideallere sahiptirler. Oldukça yüksek bir özgüvene sahip oldukları için kendileri için doğru olan düşünceleri gerçekleştirmede ısrarcıdırlar. Günlük yaşamlarında sergiledikleri tavırlar ise biraz sakarlık, dikkatsizlik ve ağır hareket etmeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Başkalarının sorunlarına karşı duyarlı olan üstün yetenekli çocuklar yardım yapmaktan hoşlanırlar ve ilişkilerinde oldukça kibar ve naziktirler. Duygularını yoğun bir şekilde yaşayan bu çocuklar çok hassas ve aşırı duyarlıdırlar. Olayları her zaman kontrol altına tutmak isteyen üstün yeteneklilerin kadercilik özellikleri yoktur. Mizah anlayışları gelişmiş olan bu çocukların esprili yönleri de oldukça fazladır (Özbay ve Palacı, 2004).

### **2.9.8. Öğrenme Özellikleri**

Üstün yetenekli çocukların öğrenme özelliklerinin erken dönemlerde belirlenip bu çocukların tanılanması onların daha iyi şekilde performans sergileyebilmeleri için onlara hangi ortamlarda nasıl bir eğitim verileceğinin, hangi öğrenme öğretim yöntemlerinin ve bunların nasıl uygulanacağına ortaya konması açısından oldukça önemlidir. Bu yüzden ki, üstün yetenekli çocukların öğrenme özellikleri en iyi şekilde bilinmeli ve belirlenmelidir (Ataman, 2011).

Çok hızlı ve istekli bir şekilde öğrenme özelliğine sahip üstün yetenekli çocuklar, kavramlar arasında bağlantı kurmada ve hızlı fikir üretmede oldukça ileri düzeydedirler. Keskin bir gözlemci olan bu çocuklar, çabuk kavrama özelliğine ve sıra dışı ve farklı olanı incelemekten ve analiz etmekten, aynı zamanda da zihinsel beceri gerektiren etkinliklerde oldukça hoşlanırlar. Neden – sonuç ilişkisi kurmada oldukça iyi olan bu çocuklar hiçbir detayı ve bağlantıyı kaçırmazlar. Sayısal işlemler ile uğraşmak onlar için kolay ve keyif vericidir. Zamanı iyi ve etkili kullanma becerileri de oldukça iyidir (Davaslıgil, 2004).



Oldukça esnek bir düşünce yapısına sahip olan bu çocuklar ve cevabı olmayan soruları dikkate alıp önem vermezler. Onlar için tek tek okumak yerine anlam bütünlüğü daha önemlidir. Çok fazla okuma eğiliminde olup, okumada da oldukça hızlıdırlar. Genel anlamda bakıldığında ise, özel eğitime ihtiyaç duyan üstün yetenekli çocukların öğrenmelerine özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Zeka oyunlarına ilgi duyarlar. Soyut düşünmede işlem güçleri oldukça iyidir. Kavram oluşturabilip, sentez yapabilme becerisine sahiptirler ve tüme varım yöntemi ile öğrenmeyi gerçekleştirirler.
- Çok iyi bir bellek gücüne sahiptirler. İçsel denetim yapabilen, hızlı ve eleştirel düşünme becerisine sahiptirler. Öz eleştiri yapabilme ve içsel denetim yapabilme özelliğine sahiptirler.
- Araştırmacı, sorgulayıcı, entelektüel ve merak duyguları ve içsel motivasyonları yüksektir.
- İcat yapabilmek için yaratıcılık becerileri oldukça iyi olup, problemlerde farklı çözüm teknikleri kullanarak sonuç odaklı çalışırlar.
- Davranışlarında tutarlılık ve amacına yönelik söz konusudur.
- Dikkatleri uzun sürelidir. Bir işle uğraşırken iyi derecede odaklanabilme özellikleri vardır.
- Kendilerine fazlasıyla güvendikleri için bireysel başarılarında öncüdürler ve bağımsız çalışmayı tercih ederler.
- İlişkilerinde dürüst ve sağlam dostturlar.
- Sanata karşı ilgileri yüksektir. Sevdikleri işleri yaparken üstün başarı sergilerler. (Sak, 2014).

### **2.9.9. Sosyal-Duygusal Özellikler**

Üstün yetenekli bireyler sıklıkla diğer bireylerle olan ilişkilerinde bazı farklı sosyal ve duygusal özellikler gösterir. Duygusal yoğunluk ve yüksek düzey enerji bebeklik döneminden başlayarak çocuklukta da gelişerek devam eden özelliklerdir.

Üstün yetenekli bireyler insan ilişkilerinde güçlü bir adalet duygusu vardır. Bu duygu sadece kendisine yönelik değildir. Yakınlarındaki, ülkesindeki hatta dünyadaki herkes için geçerlidir (Kanlı, 2011).

Sosyal adalet duygusu üstün yetenekli bireylerde genellikle gelişmiş olduğundan diğer insanlara yardım etme konusunda son derece isteklidirler. İdealizm ise, çoğunlukla çok fazla enerji gerektiren ama daha sonraki meslekleri için temel olan boş zaman aktiviteleridir veya gönüllülük esasına dayalı organizasyonlara dahil olma konusunda çocuklara yol gösterici olabilir (Yıldırım ve Baykara, 2012).

Üstün yetenekli bireylerin gelişmiş mizahi özelliklerinden ötürü günlük olaylar içerisindeki trajikomik durumları, tutarsızlık ve uyumsuzlukları kolaylıkla tanıyabilirler veya değerlendirebilirler (Peterson ve Ray, 2006). Üstün yetenekli bireyler mükemmeliyetçilik özellikleri gösterirler. Her şeyi nasıl yapılması gerekiyorsa tam da o şekilde bitirmek için aşırı enerjiyle doludurlar ve kendileri veya başkalarının hata yapmasından hoşlanmazlar (Sak, 2011).

En belirgin farklılıklarının bilişsel gelişimlerinin normal gelişim gösteren bireylerden erken ve hızlı gelişmesidir. Bu özellik üstün yetenekli bireyleri akranları ile sosyal iletişim ve arkadaşlık kurmalarını engellemektedir. Üstün yetenekli bireyler kendi zihinsel özelliklerine benzer kişilerle arkadaşlık kurmak isterler (Baykoç, 2014).

“Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Görüş ve Politikaların İncelenmesi” konulu araştırmada, üstün yeteneklilerin özellikleri bilişsel, sosyo-duygusal ve kişilik özellikleri olarak 3 temel başlık altında incelenmiştir (Levent, 2011);

## **2.10. İlgili Araştırmalar**

Yapılan bazı araştırmalar şunlardır;

Avşar'ın (2009) yılında yapmış olduğu çalışmaya göre ilkökul öğrencilerine beden eğitimi ve spor dersinin değerlendirme süreci ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi üzerine ilkökul öğretmenlerinin, öğrencilerin sadece fiziksel alanla alakalı kazanımlarını değerlendirdikleri, bilişsel ve duygusal alanla ilgili kazanımlarını ise değerlendirme altına almadıkları; değerlendirme yöntemi olarak beceri sınavlarına ilişkin cevap verdikleri, bunun yanında fiziksel uygunluk sınavları, ilkökul öğrenci ürün dosyaları, tutum ölçekleri, aynı yaş grubu, grup ve öz değerlendirme gibi teknikleri hemen hemen hiç kullanılmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Özel bir okulda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin öğretmen görüşlerini incelemiş ve çalışmanın sonuçlara göre Beden eğitimi öğretmenleri, ölçme ve değerlendirme tekniklerinin uygulanaşına ilişkin görüşleri çoğunlukla “her zaman” cevabını verdiği sonuca ulaşmıştır. Bunun yanı sıra beden eğitimi öğretmenlerinin demografik özellikleri ile anketteki görüşler karşılaştırıldığında kıdem, yaş, öğrenim durumu, hizmet içi eğitim alıp almama durumları bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul içerisinde işlediği haftalık ders saati, ders sınıf sayısı, ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam Beden Eğitimi öğretmen sayısı ile anket görüşleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Yılmaz ve Gündüz, 2008).

Spor ve beden eğitimi eğitimcilerinin ölçme ve değerlendirme uygulamaları aynı zamanda yeterlik algıları, Araştırmada elde edilenlere göre; Ölçme ve değerlendirme uygulamalarına katılma oranları, ilkokullarda öğretmenlik yapan ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin; erkek öğretmenler bayan öğretmenlerden; konuyla ilgili bilimsel bir etkinliğe katılanlar katılmayanlardan; 10 ve üstü hizmet yılına sahip olan öğretmenler 1-10 hizmet yılına sahip olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Ölçme ve değerlendirme yeterlik algıları ise; ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin ortaöğretimde görev yapanlardan; bilimsel bir etkinliğe katılan öğretmenler katılmayanlardan; 10 ve üstü hizmet yılına sahip olan öğretmenler 1-10 hizmet yılına sahip olanlardan daha yüksek bulunmuştur (Genç, (2008).

Aşık'ın (2009) yılında yapmış olduğu çalışmasın da günümüzün yeni ilkokul müfredatının belirlediği tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri üzerine öğretmen görüşlerinin ölçülmesi ile ilgili yapmış olduğu araştırmasında, Matematik öğretmenlerinin öğrenci başarısının ölçülmesinde ise ilk sıralarda geleneksel teknikler olarak bilinen sınav türlerini tercih etmekle birlikte, günümüzün yeni müfredatında önemli iz bırakan ölçme araçlarını da çoğunlukla kullanmakta olduklarını araştırmasında bulmuştur. Öğretmenler kendilerini geleneksel araçları kullanmada daha yeterli görmekle beraber öğrencilerin kendilerini değerlendirdikleri araçlarda ise yeterlilik algıları düşük çıkmıştır. Öğretmenler ölçme ve değerlendirme yapılırken sınıfların kalabalık olması, zaman darlığı, öğrencilerin yaklaşımları ve araçların hazırlanıp değerlendirilmesi noktasında güçlüklerle

karşılaşmaktadırlar fakat araçların yapısı ve teorik düzeyde anlaşılması ile ilgili sorunlarla daha az karşılaşmaktadırlar. Bunun yanı sıra öğretmenlerin uygulamaya yeni başladıkları bazı ölçme araç ve yöntemlerinin uygulamasında ise daha fazla sorunla karşılaştıkları görülmektedir. Matematik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme araçlarına yaklaşımlarının genel olarak olumlu olduğu görülmektedir.

Başka bir araştırmada Kılıç (2013) de ilkokullar da çalışan ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin otantik ölçme değerlendirme teknikleriyle ilgili tutum, bilgi ve görüşlerinin değerlendirilmesini ele almıştır. İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu kullanmış oldukları otantik ölçme ve değerlendirme araçlarının sıralamasıyla drama, gözlem, kelime ilişkilendirme testi, görüşme, gösteri, kavram haritası ve son olarak performans değerlendirme olduğu, en az tercih edilen ölçme aracının ise v-diyagramı olduğunu çalışmasında ifade etmiştir. İlköğretim 1. sınıf öğretmenleri otantik ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanırken en çok “çalışmaları takip etmeye” ve öğrencilerle “iletişim” kurmaya dikkat etikleri yönünde görüş ifade etmişlerdir. İlköğretim 1. sınıf öğretmenleri otantik ölçme ve değerlendirme araçlarını uygularken en çok karşılaştıkları zorluk olarak “zaman yetersizliği” konusunda görüş ifade ettikleri ve son olarak öğretmenlere göre “öğrencilerin uyum sorunu yaşamaması”, “kaynak sıkıntısı” ve “kalabalık sınıflar” da uygulama aşamasında karşılaşılan ve öne çıkan diğer unsurların olduğu sonucunu bulmuştur.

Spor, beden eğitimi eğitimciler ve öğretmenlerinin işleri ile ilişkili yaşantı ve davranışı modellerini belirlemek ve farklı değişkenler açısından incelemektir. Çalışmaya 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Eskişehir’de görev yapan 149’u (%61,8) erkek, 82’si (%38,2) kadın öğretmenden oluşan toplam 241 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak “Mesleğe Yönelik Davranış ve Yaşantı Modelleri Ölçeği” kısa formu kullanılmıştır. Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerin 117’si (%48,5) Tip “G” (Güzel Sağlık), 14’ü (%5,8) Tip S (Sakıncı Davranış), 80’i (%33,2) Tip A (Aşırı Bağlılık) ve 30’u (%12,4) Tip B (Burnout-Tükenmişlik) davranış ve yaşantı modelindedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik davranış ve yaşantı modelleri, çalıştıkları kademeye göre fark gösterirken; yaş ve mesleki deneyim ile ilişki göstermektedir sonucuna ulaşılmıştır (Taşcıoğlu, 2017).

İstanbul'un içerisinde yer alan semtlerde ki grup sporu ve kişisel olarak spor yapan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kişisel ve grup takım sporları yapan katılımcıların gruplandırılmasını oluşturmak aynı zamanda da bu gruplandırmadaki öğrencilerin yöneticilik, liderlik davranışlarını belirlemektir. Araştırmaya, İstanbul'un içerisindeki İstanbul Gelişim Üniversitesi, Marmara Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Haliç Üniversitesi, Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son olarak Esenyurt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu eğitimlerine devam eden gönüllü 500 öğrenci katılmıştır. Sonuç olarak ise grup sporları ile uğraşanlar ile kişisel spor yapanların karizmatik ve dönüşümsel liderlik özellikleri, lisanslı olarak spor yapanlar ile lisanssız spor yapanların karizmatik ve dönüşümsel liderlik özellikleri, aynı zamanda da erkek öğrenciler ile bayan öğrencilerin karizmatik, dönüşümsel ve yönetsel liderlik özellikleri açısından herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır (Seraslan, 2017).

### **3. MATERYAL VE METOT**

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu ile veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi açıklanmıştır.

#### **3.1 Araştırmanın Modeli**

Bu araştırmada, üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla evren hakkında genel bir yargıya varma olanağı sağlayan modellerden genel tarama modeli kullanılmıştır.

Genel tarama modelini Karasar (2005) çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir şeklinde tanımlamaktadır.

#### **3.2 Çalışma Grubu**

Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla, çalışma grubunu Samsun'da T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda öğrenim gören 274 normal öğrenci ve Bilim Sanat Merkezleri'nde eğitim alan 213 üstün yetenekli olan toplamda 487 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Toplamda 300 normal ve 300 üstün yetenekli olmak üzere 600 öğrenciye ulaşılmıştır ancak 113 anket eksik doldurulduğu için araştırmaya dahil edilmemiştir.

### **Araştırmanın Problemleri**

Araştırmanın genel amacı; üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesidir.

Bu amacı geliştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları genel olarak nasıldır?
2. Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları; Cinsiyet, Yaş, Beden eğitimi ve Spor dersi dışında spor yapıp yapmama, Ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumuna göre farklılık göstermekte midir?
4. Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrenciler hangi spor dalıyla ilgilenmektedirler?
5. Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrenciler haftada kaç gün spor yapmaktadırlar?

### **3.3 Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması**

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Demirhan ve Altay (2001), tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, araştırmacı tarafından hazırlanan, öğrencilerin cinsiyet, yaş, beden eğitimi ve spor dersi dışında spor yapıp yapmama, ailesinde sporla ilgilenen biri olup olmaması, hangi spor dallarıyla ilgilendikleri ve haftada kaç gün spor yaptıkları durumu belirlemeye yönelik kişisel bilgi formundan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” olmak üzere 5 likertli olup 12 si olumlu 12 si olumsuz olmak üzere 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten toplam puanlar üzerinden alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan 120’ dir. Ortalamalar kullanıldığında ise en düşük tutum puanı 1, en yüksek tutum puanı 5’ dir. Olumsuz ifadeler ters girilip hesaplanmıştır. Demirhan ve Altay ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısını 0,93 olarak elde etmişlerdir. Bu araştırmanın uygulama grubundan elde edilen Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçme aracının ve ölçme aracından elde edilen puanların güvenirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

### **3.3.1 Uygulama**

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı Samsun'da T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı dört okulda öğrenim gören normal öğrenci ve Bilim Sanat Merkezleri'nde eğitim alan üstün yetenekli gönüllü öğrencilere uygulanmıştır.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izin alındıktan sonra okul müdürleri ile irtibat kurularak, uygulamayı gerçekleştirmek üzere her okul için farklı günler belirlenmiştir. Uygulama için belirlenen günlerde ilgili okula gidilerek veri toplama araçları öğretmenler aracılığı ile öğrencilere uygulatılmıştır. Samsun Bilim Sanat Merkezinde 300 öğrenciye ulaşmak mümkün olmadığı için üstün yetenekli öğrencilerin bir kısmına Google Drive kullanılarak elektronik ölçek oluşturulmuştur ve sosyal medya üzerinden link paylaşarak veriler toplanmıştır. Uygulama öncesinde veri toplama aracı ile ilgili bilgi verilmiş ve soruları içtenlikle yanıtlamalarının önemi açıklanmıştır.

### **3.3.2 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması**

Araştırmadan elde edilen veriler, istatistik uzmanlarının görüşleri doğrultusunda uygun istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca analiz edilen veriler, çizelgeler oluşturularak açıklanmış ve yorumlanmıştır. Araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'nden elde edilen veriler SPSS.22. paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Demografik bilgiler açıklanırken, frekans ve yüzdeler kullanılmıştır ve yorumlanmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını belirlemek için öncelikle frekans, yüzdeler, aritmetik ortalama, standart sapma, en düşük ve en yüksek değerler hesaplanmıştır.

Daha sonra katılımcıların ölçeğe verdikleri yanıtlar ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla, verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Kolmogorov-Smirnov testine başvurulmuştur. Test sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği elde edilmiştir ve öğrencilerin demografik özelliklerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasındaki farklılığı belirlemek için bağımsız T-testi'ni analiz tekniği kullanılmıştır ve veriler çizelgeleştirilerek açıklanmıştır.



Grupların birbirileriyle olan ilişkilerinin ya da ortalamalar arasındaki farkların anlamlılık testinde 0,05 düzeyi esas alınmıştır.



#### 4.BULGULAR

Bu bölümde belirlenen amaç ve alt amaçlara ait bulgulara ilişkin sonuçlar ve yorumlamalara yer verilmiştir.

**Tablo 1.** Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Erkek	274	56,3
Kadın	213	43,7
<b>Toplam</b>	<b>487</b>	<b>100,0</b>

Çalışma grubu öğrencilerinin %56,3'ü (274 kişi) erkek, %43,7'i (213 kişi) kadın öğrencilerden oluşmaktadır (Tablo 1).

**Tablo 2.** Yaş Dağılımı

Yaş	F	%
10-14	274	56,3
15-18	213	43,7
<b>Toplam</b>	<b>487</b>	<b>100,0</b>

Yaş dağılımına göre %56,3'ü (274 kişi) 10-14 yaş, %43,7'i (213 kişi) 15-18 yaş grubuna ait öğrencilerden oluşmaktadır (Tablo 2).

**Tablo 3.** Beden Eğitimi ve Spor Dersi Dışında Spor Yapanlara Yönelik Dağılım (BESDSY)

		<b>F</b>	<b>%</b>
<b>BESDSY</b>	Evet	322	66,1
	Hayır	165	33,9
	<b>Toplam</b>	<b>487</b>	<b>100,0</b>

Öğrencilere beden eğitimi ve spor dışında spor yapıp yapmadıklarını sorduğumuzda %66,1'i (322 kişi) Evet, %33,9'u (165 kişi) Hayır cevabına yanıt verenmişlerdir (Tablo 3).

**Tablo 4.** Ailelerinde Spor ile İlgilenen Birilerinin Olmasına Yönelik Dağılım (ASİOYD)

		<b>F</b>	<b>%</b>
<b>ASİOYD</b>	Evet	202	41,5
	Hayır	284	58,3
	<b>Toplam</b>	<b>487</b>	<b>100,0</b>

Öğrencilerin ailelerinde spor ile ilgilenen birilerinin olup olmaması sonucunda %41,5'i (202 kişi) Evet, %58,3'ü (284 kişi) Hayır cevabına yanıt verenmişlerdir (Tablo 4).

**Tablo 5.** Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Puan Sınırları

Derece/Seçenek	Puan	Puan Sınırı
Hiç	1,00	1,00-1,79
Az	2,00	1,80-2,59
Orta	3,00	2,60-3,39
Çok	4,00	3,40-4,19
Tam	5,00	4,20-5,00

Tablo 5’de Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Puan Sınırları verilmiştir. Bu puanlamaya göre puan arttıkça Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları olumlu yönde artmakta puan azaldıkça ise tutum puanlarında düşmektedir.

**Tablo 6.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Hangi Spor Dalıyla İlgilendiklerine Ait Sonuçlar

Grup	Hangi Spor Dalı ile İlgileniyorsunuz	F	%
ÜYÖ	Basketbol	23	10,95
	Bisiklet	1	0,48
	Boks	7	3,34
	Fitness	8	3,80
	Futbol	44	20,95
	Karate	7	3,34
	Kick Boks	3	1,43
	Okçuluk	6	2,85
	Taekwondo	3	1,43
	Tenis	27	12,86
	Voleybol	20	9,53
	Yüzme	61	29,04
	<b>Toplam</b>	<b>210</b>	<b>100</b>
	NÖ	Basketbol	40
Boks		10	3,61
Fitness		19	6,85
Futbol		81	29,24
Karate		2	0,73
Kick boks		3	1,09
Koşu		3	1,09
Okçuluk		1	0,37
Taekwondo		55	19,85
Tenis		16	5,77
Voleybol		12	4,33
Yüzme		35	12,63
<b>Toplam</b>		<b>277</b>	<b>100</b>

ÜYÖ ve NÖ'lerin hangi spor dalları ile ilgilendikleri hakkında sonuçlar verilmiştir. Üstün yetenekli olan öğrencilerinin %10,95'i (23 kişi) Basketbol, %0,48'i (1

kişi) Bisiklet, %3,34'ü (7 kişi) Boks, %3,80'i (8 kişi) Fitness, %20,95'i (44 kişi) Futbol, %3,34'ü (7 kişi) Karate, %1,43'ü (3 kişi) Kick boks, %2,85'i (6 kişi) Okçuluk, 1,43'ü (3 kişi) Taekwondo, %12,86'sı (27 kişi) Tenis, %9,53'ü (20 kişi) Voleybol, %29,04'ü (61 kişi) Yüzme sporu ile ilgilendikleri cevabı verdikleri görölmektedir. Yani, üstün yetenekli çocukların en fazla Yüzme, Futbol ve Basketbol sporları ile ilgilendikleri görölrken, Bisiklet, Taekwondo ve Kick boks çok azı tarafından tercih edilen sporlar olarak belirtilmiştir (Tablo 6).

Ayrıca normal öğrencilerin %14,44'ü (40 kişi) Basketbol, %3,61'i (10 kişi) Boks, %6,85'i (19 kişi) Fitness, %29,24'ü (81 kişi) Futbol, %0,73'ü (2 kişi) Karate, %1,09'u (3 kişi) Koşu, %1,09'u (3 kişi) Okçuluk, %19,85'i (55 kişi) Taekwondo, % 5,77'si (16 kişi) Tenis, %4,33'ü (12 kişi) Voleybol, %12,63'ü (35 kişi) Yüzme sporu ile ilgilendikleri görölmektedir. Yani, normal öğrenciler tarafından Futbol, Taekwondo ve Basketbol en fazla tercih edilen spor iken, Okçuluk, Karate ve Kick boks çok azı tarafından tercih edilen sporlar olarak belirtilmiştir (Tablo 6).

**Tablo 7.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Haftada Kaç Gün Spor Yaptıklarına Ait Sonuçlar

Grup	Haftada kaç gün spor yaparsınız	F	%
ÜYÖ	1 gün	47	22,38
	2 gün	93	44,29
	3 gün	35	16,67
	4 gün	24	11,42
	5 gün	4	1,9
	6 gün	6	2,85
	7 gün	1	0,48
	<b>Toplam</b>		<b>210</b>
NÖ	1 gün	23	8,30
	2 gün	108	38,98
	3 gün	81	29,24
	4 gün	47	16,97
	5 gün	8	2,89
	6 gün	7	2,53
	7 gün	3	1,09
	<b>Toplam</b>		<b>277</b>

Öğrencilerin haftada kaç gün spor yaptıklarını incelediğimizde; Üstün yetenekli olan öğrencilerin %22,38'i (47 kişi) 1 gün, %44,29'u (93 kişi) 2 gün, %16,67'si (35 kişi) 3 gün, %11,42'si (24 kişi) 4 gün, %1,9'u (4 kişi) 5 gün, %2,85'i (6 kişi) 6 gün, %0,48'i (1 kişi) 7 gün, haftalık spor yaptıkları cevabına yanıt veren öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Yani, üstün yetenekliler haftada ortalama 2 yada 1 gün spor yaptıklarını belirtirken, çok azı haftanın çoğu günü spor yaptığını belirtmiştir.

Ayrıca tabloda görüldüğü gibi, normal öğrencilerin %8,30'u (23 kişi) 1 gün, %38,98'i (108 kişi) 2 gün, %29,24'ü (81 kişi) 3 gün, %16,97'si (47 kişi) 4 gün, %2,89'u (8 kişi) 5 gün, %2,53'ü (7 kişi) 6 gün, %1,09'u (3 kişi) 7 gün, haftalık spor yaptıkları cevabına

yanıt veren öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Yani, normal öğrenciler haftada ortalama 2 yada 3 gün spor yaptıklarını belirtirken, çok azı haftanın çoğu günü spor yaptığını belirtmiştir (Tablo 7).





**Tablo 8.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları

Maddeler	Ort.	S.S.
1. Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.	4,38	0,992
2. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çok sıkılıyorum.	4,03	1,318
3. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.	4,12	1,252
4. Beden eğitimi ve spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.	3,73	1,386
5. Beden eğitimi ve spor dersine diğer derslerde olduğu gibi zorunlu olduğu için katılıyorum.	3,83	1,475
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.	3,91	1,276
7. Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.	3,79	1,388
8. Beden eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum.	3,75	1,250
9. Beden eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.	3,69	1,209
10. Beden eğitimi ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.	3,85	1,099
11. Gelecekteki öğrencilik yaşantımda beden eğitimi ve spor dersi almak istemem.	3,82	1,364
12. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanıyorum.	4,22	1,118
13. Okul ders programlarına beden eğitimi ve spor dersi koymak gerekli değildir.	4,02	1,415
14. Beden eğitimi ve spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanıyorum.	4,02	1,264
15. Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır.	4,18	1,248
16. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.	3,79	1,346
17. Beden eğitimi ve sporla ilgili etkinliklerinin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanıyorum.	3,64	1,251
18. Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanıyorum.	4,04	1,162
19. Beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanıyorum.	4,13	1,266
20. Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.	3,80	1,325
21. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırıyorum.	3,55	1,286
22. Beden eğitimi ve sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.	4,14	1,200
23. Beden eğitim ve spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.	3,89	1,281
24. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.	4,09	1,266
<b>Toplam</b>	3,93	0,852

ÜYÖ ve NÖ'lerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarına ait değerlendirme sonuçlarına göre en belirgin ifadelerden “Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır” 4,18±1,248 puan ortalaması ile “Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.” 4,04±1,162 ve “Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.” 3,91±1,176 puan ortalaması olduğu görülmektedir. Bu bulgular “çok” sınırları içerisinde yer alırken, genel tutumlarının ise “çok” 3,93±0,852 sınırları içerisinde yer aldığı görülmektedir (Tablo 8).

**Tablo 9.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarına Ait Sonuçlar (BESDYT)

		n	ort.	s.s	df	T	p	Açıklama
<b>BESDYT</b>	ÜYÖ	210	4,13	0,80	485	4,616	0,004	P<0,05
	NO	277	3,78	0,86				

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir fark mevcuttur (t=4,616, p<0,05).

Üstün yetenekli olan öğrenciler sonuçlarında beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları 4,13±0,80 “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca normal öğrenciler sonuçlarında beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları 3,78±0,86 “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında, farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan analizlere göre üstün yetenekli olan öğrencilerin normal öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersi tutumlarının daha yüksek olduğu şeklinde yorum yapılabilir (Tablo 9).

**Tablo 10.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersinine Yönelik Tutumları (CBESDYT)

		<b>n</b>	<b>ort.</b>	<b>s.s.</b>	<b>df</b>	<b>T</b>	<b>p</b>	<b>Açıklama</b>
<b>CBESDYT</b>	Erkek	274	4,07	0,85	485	4,041	,704	P>0,05
	Kadın	213	3,76	0,82				

Bu tablonun yansıttığı sonuca bakıldığında öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ( $t=4,041$ ,  $p>0,05$ ).

Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrenciler sonuçlarında beden eğitimi ve spor dersinin cinsiyet kriterine yönelik tutum puanları erkek öğrencilerde  $4,07\pm 0,85$  “çok” kadın öğrencilerde ise  $3,76\pm 0,82$  “çok” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin cinsiyet kriterine yönelik tutumları arasında, farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan analizlere göre cinsiyetler arasında herhangi bir fark olmadığı söylenebilir (Tablo 10)

**Tablo 11.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Yaş Kriterine Yönelik Tutumlara Ait Sonuçlar (BESDYKT)

		<b>n</b>	<b>ort.</b>	<b>s.s.</b>	<b>df</b>	<b>t</b>	<b>p</b>	<b>Açıklama</b>
<b>BESDYKT</b>	10-14	274	4,14	0,82	485	6,304	,138	P>0,05
	15-18	213	3,17	0,81				

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin yaş kriterine yönelik tutum puanlarını incelediğimizde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ( $t=6,304$ ,  $p>0,05$ ).

Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrenciler sonuçlarında beden eğitimi ve spor dersinin yaş kriterine yönelik tutum puanları 10-14 yaş grupları öğrencilerde  $4,14\pm 0,82$

“çok” 15-18 yaş kriterine öğrencilerde  $3,17 \pm s.s.=0,81$  “orta” düzeyinde görüş bildirmişlerdir (Tablo 11).

**Tablo 12.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Dışında Spor Yapıp Yapmama Durumlarına Ait Sonuçlar

		<b>n</b>	<b>ort.</b>	<b>s.s.</b>	<b>df</b>	<b>t</b>	<b>p</b>	<b>Açıklama</b>
<b>BESDSP</b>	Evet	322	4,23	0,62	485	12,206	,000	P<0,05
	Hayır	165	3,36	0,94				

Araştırmamızın devamında öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi dışında spor yapıp yapmama durumlarını incelediğimizde, spor yapıyorum cevabını veren öğrencilerin  $4,23 \pm 0,62$  tutumları “çok”, yapmıyorum cevabı veren öğrencilerin tutumları ise  $3,36 \pm 0,94$  “orta” düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin dışında spor yapıyor musunuz sorusuna göre anlamlı bir fark olduğu ve beden eğitimi ve spor dersinin dışında spor yapan öğrencilerin, yapmayan öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir (Tablo 12).

**Tablo 13.** Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Ailesinde Sporla İlgilenen Birisinin Olup Olmama Durumlarına Ait Sonuçlar

		<b>n</b>	<b>ort.</b>	<b>s.s.</b>	<b>df</b>	<b>t</b>	<b>p</b>	<b>Açıklama</b>
<b>ASİÖ</b>	Evet	203	4,03	0,84	485	2,129	,683	P>0,05
	Hayır	284	3,86	0,85				

Son olarak Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumlarına göre bakıldığında ‘’evet’’ cevabını veren öğrencilerin  $4,03\pm 0,84$  ‘‘çok’’, ‘’hayır’’ cevabını veren öğrencilerin ise  $3,86\pm 0,85$  ‘‘çok’’ düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara bakılığında Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumlarına göre anlamlı bir farkın olmadığı söylenebilir (Tablo 13).

## 5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmadan elde edilen sonuçlar alt amaçlar ve bulgularla tutarlı olacak şekilde açıklanmıştır.

Araştırmanın birinci alt amacı olan üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik genel tutumlarının nasıl olduğu sonucuna bakıldığında, üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik oldukça olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Bu alt amacımıza göre bir başka çalışmaya baktığımızda Figley'in yaptığı araştırmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu ya da olumsuz tutum geliştirmelerini etkileyen faktörün öğretmen ve öğretim programı olduğu yönünde bir yargıya varmıştır (Figley, 1985).

Başka bir boyuttan baktığımızda beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin hareket ihtiyaçlarını karşılaması ve enerjilerini boşaltmaları, zihinsel rahatlama olarak algılanma olasılığı, derslerin eğlenceli geçmesi ve diğer derslerde bunun yansımaları öğrencilerin derse ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilemesi nedenleri arasında olabilir. Yine yapılan başka bir araştırmayı incelediğimizde Tannenhil ve Zakrajsek'in öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersini eğlenceli olduğu için sevdiklerini ve yanı sıra sosyal ve kültürel farklılıkların da derse ilişkin tutumlarını etkilediklerini bulmuşlardır (Tannenhil, 1993).

Araştırmanın ikinci alt amacı olan üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına yönelik sonuca bakıldığında ise, üstün yetenekli olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik normal öğrencilere göre daha olumlu tutma sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında ise öğrencilerin cinsiyetlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Literatürde bu konuda yapılmış diğer çalışmalarda öğrencilerin cinsiyetlerine göre tutum puanları ortalamalarına bakıldığında pek çok çalışmada erkek öğrencilerin lehine fark bulunurken (Smoll ve Schutz 1980, Kangalgil ve ark. 2006) Şişko ve Demirhan (2002)'nin yapmış oldukları çalışmalarında öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında

anlamli fark bulamamislardir. Yine, Güllü ve Arkadaşları yapmış oldukları çalışmalarında bizim çalışmamızı destekler sonuca ulaşmış ve öğrencilerin cinsiyetlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilemediği sonucunu ortaya koymuşlardır (Güllü, ve ark. 2016).

Yapılan başka bir araştırmada ise, ilköğretim ikinci kademe ğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları belirlenmiştir ve elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamli bir farklılık bulunmuştur. Kız ğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları, erkek öğrencilerin tutumlarından daha düşüktür (Gürbüz ve zkan,2011).

Bir nceki çalışma sonucunun tam aksine, Pehlivan'ın (2007) yılında ğretmen adayları ile yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre ise, kadın beden eğitimi ğretmen adaylarının beden eğitimine ilişkin tutumlarının erkek ğretmen adaylardan yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

İlköğretim, lise ve niversite ğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarına bakıldığında ise kadın ve erkek öğrencilerin sınıf düzeyleri artıkça beden eğitimi dersine ilişkin tutumları da artmaktadır. Aynı zamanda erkek öğrencilerin tutum puan ortalamaları kadın öğrencilere göre her düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kangalgil ve ark., 2006).

Altay ve zdemir (2006) de Ankara ili merkez ilçelerinde öğrenim gören ilköğretim 1. Kademesinde 4. ve 5. sınıf ğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırdıklarında bizim araştırma sonucumuzun aksine kadın ve erkek öğrencilerin tutumları arasında anlamli bir farklılık bulmuşlarıdır. Benzer bir sonuç ise Koca ve Demirhan'ın (2004) de yaptığı çalışmada da bulunmuştur erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının kadın öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tařđın ve Tekin (2009) de benzer bir sonuç ortaya koyarak kadın ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkilediğini ortaya koymuşlardır. Elde edilen puanlara göre, kadın öğrencilerin tutumları erkek öğrencilerin tutumlarından daha olumsuzdur.

Yine stn yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi ve

spor dersine yönelik tutumların karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında ise anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Yani, üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin yaşlarının beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Ancak yapılan diğer çalışmalarda, öğrencilerin yaşlarının artmasıyla beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında azalma olduğu sonucu da ortaya konmuştur (Rice 1988; Güllü, Cengiz, Öztaşyonar ve Kaplan, 2016).

Konu ile ilgili yapılmış bir diğer çalışma sonucuna göre ise, öğrencilerin yaşları ilerledikçe beden eğitimine ilişkin öğrenci tutumlarının azaldığı görülmektedir. Wersch ve Sharples (1969)' e göre genellikle yaşı küçük öğrencilerin yaşı büyük olanlara göre beden eğitimine ilişkin olarak daha olumlu tutum gösterdiklerini belirtmektedir. Halayda ve Thomas (1997)'a göre de öğrencilerin yaş ile orantılı olarak sınıf düzeyleri arttıkça beden eğitimine ilişkin tutumlarında azalma olduğu saptanmıştır.

Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi dışında spor yapıp yapmama durumlarının bu derse yönelik tutumlarını nasıl etkilediği sonuçlarına bakıldığında ise, beden eğitimi ve spor dersinin dışında spor yapan öğrencilerin, yapmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir. Bizim araştırma sonuçlarını destekler nitelikte bir çalışma ise Kangalgil ve arkadaşlarının (2006) yaptıkları çalışmada, Ankara'nın merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim, lise ve üniversite düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının spor yapan ve yapmama durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla toplamda 2630 öğrenci ile görüşme yapılmıştır ve elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin spor yapıp-yapmama durumlarına göre tutumlarında anlamlı farklılık bulunup, spor yapan öğrencilerin tutumlarının, spor yapmayan öğrencilerin tutumlarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Bunlara ek olarak, üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumların karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında ise, ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumlarının üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Ancak yapılan diğer çalışmalarda, aile bireyleri spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutum



puanlarının, aile bireyleri spor yapmayanlara oranla yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı bulunduğu görülmektedir (Güllü, Cengiz, Öztaşyonar ve Kaplan, 2016).

Ailede spor yapan birisi olan öğrencilerin olmayanlara oranla ailelerinden daha fazla spor yapması için teşvik görmektedir (Kotan ve ark. 2009). Serarslân ve Akkaya (2000) yapmış oldukları çalışma sonuçları da araştırma bulgularımızla benzerlik göstermektedir. Carlson'un yapmış olduğu çalışma sonucuna göre, öğrenci tutumunun gelişimi üzerindeki etkilerine bakıldığında, kültürel (cinsiyet, elit sporcuların idolleştirilmesi ve vücut ve zihin farklılıkları), sosyal (aile, medya, spor ve beden eğitimi yaşantıları, beceri düzeyi ve kondisyon algıları ve akranlar) ve okulla ilişkili (öğretmenler) olduğu ortaya çıkmıştır (Chung&Philips, 2002).

Literatürdeki pek çok çalışmaya baktığımızda; 2001 yılında Hong Kong Üniversitesi Spor Bölümü tarafından yapılan bir araştırmada çocukların %57'sinden fazlası aile üyeleriyle ve bunlarında %42'sinin anne-babalarıyla sportif aktiviteler içinde bulunduğu belirtilmektedir (China.org 2001). Baxter'in elit genç sporcuların, spora katılımları üzerinde ailelerinin etkisini belirlemek amacıyla yaptığı bir başka araştırmada da; büyük oranda bu sporlara başlamalarında ailelerinin etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Baxter-Jones ve Maffull 2003).

Donuk ve ark. (2004) İstanbul İl'inde genç basketbolcular üzerinde yapılan bir çalışmada, sporcuların basketbol oynamaya teşvik edilmesinde ailenin, %46 oranında önemli bir rolü olduğu tespit edilmiştir. Sunay ve Saracaloğlu (1997) 15 değişik spor branşında 451 sporcu üzerinde yapılan bir başka araştırmada da; ilgili spor branşına teşvik eden unsurlara ilişkin görüşlerin sıralanmasında aile (anne-baba ve kardeşler) ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan üstün yetenekli olan ve olmayan öğrenciler hangi spor dalıyla ilgilendiklerinin sonuçlarına bakıldığında ise, üstün yetenekli çocukların en fazla yüzme, futbol ve basketbol sporları ile ilgilendikleri görülürken, bisiklet, tekvando ve kick boks çok azı tarafından tercih edilen sporlar olarak belirtilmiştir. Normal öğrenciler tarafından ise futbol, tekvando ve basketbal en fazla tercih edilen spor iken, okçuluk, karate ve kick boks çok azı tarafından tercih edilen sporlar olarak belirtilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt amacı olan üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin haftada kaç gün spor yaptıklarına ait sonuçlara bakıldığında ise, üstün yetenekliler haftada ortalama 2 yada 1 gün spor yaptıklarını belirtirken, çok azı haftanın çoğu günü spor yaptığını belirtmiştir. Normal öğrenciler ise haftada ortalama 2 yada 3 gün spor yaptıklarını belirtirken, çok azı haftanın çoğu günü spor yaptığını belirtmiştir.

Sonuç olarak üstün yetenekli olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik normal öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları, fakat üstün yetenekli öğrencilerin haftada 1 ya da 2 gün spor yaparken normal düzeydeki öğrenciler haftada ortalama 2 ya da 3 gün spor yapmaktadırlar. Yani üstün yetenekli öğrencilerden daha fazla spor ile ilgilendikleri söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyet ve yaşlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı ( $p>0,05$ ), beden eğitimi ve spor dersi dışında spor ile ilgilenen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu ve ailesinde sporla ilgilenen birisinin olup olmama durumlarının üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir.

## 6. ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular ve varılan sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler:

- Normal gelişim gösteren öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını arttırmak için farklı uygulamalar yapılabilir.
- Spor yapmanın bir yaşam tarzı olabilmesi için öğrenciler erken çocukluk döneminde yönlendirilebilir.
- Öğrenciler beden eğitimi ve spor dersi dışında da spor yapmaları için teşvik edilebilir.
- Öğrencilerin günlük yaşamlarında daha fazla spora zaman ayırmaları için sporun faydalarıyla ilgili bilgilendirilebilir.
- Öğrencilere farklı spor dallarıyla ilgili bilgilendirici eğitimler verilebilir.
- Uygulama ağırlıklı deneysel çalışmalar yapılarak öğrenci tutumları gözlemlenebilir.
- Üstün yetenekli öğrencilerin daha az ilgi duydukları spor dalları tespit edilip bunlar hakkında detaylı bilgi verilebilir.
- Üstün yetenekli öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumlarının Normal öğrencilere oranla yüksek sonuçlar ortaya koyması sebebiyle, Bilim ve Sanat merkezlerinde Beden Eğitimi ve Spor derslerinin yoğunlaştırılması, sporsal aktivitelerin artırılması ve Üstün yetenekli çocukların farklı branşlarda sporcu olarak yetiştirilmesini teşvik edici projeler ve çalışmalar yapılabilir.
- Üstün yetenekli öğrencilerin diğer tüm spor branşlarında olduğu gibi kendi aralarında da yetenek taramaları yapılmalı ve yatkın oldukları branşlara yönlendirilmeleri sağlanabilir.

## KAYNAKLAR

- Açak M. Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı. 1. Baskı, İstanbul, Morpa Kültür Yayınları. 2006.
- Ahioğlu-Lindberg E. N. Piaget ve ergenlikte bilişsel gelişim. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2011; 19(1): 1-10.
- Akçamete G. A. Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim. 2. Baskı, Ankara, Kök yayıncılık. 2010.
- Akçamete G. A. Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim. 1. Baskı, Ankara, Kök yayıncılık. 2009; 378-383.
- Aksoy C. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitime Etkisi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 1999; 17-17.
- Allport G. W. & Ross J. M. Personal Religious Orientation and Prejudice. Journal of Personality And Social Psychology. 1967; 5(4), 432.
- Altay F. Özdemir Z. Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim 1. Kademde Öğrenim Gören 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım Muğla Üniversitesi. 2006.
- Arslan M. M. ve Erarslan L. Milli eğitimin yasal dayanağı mevzuat. Ankara, Anıttepe Yayıncılık. 2001; 633.
- Ataman A. Aileler ve Öğretmenler Üstün Zekâlı Çocuklara Nasıl Yardımcı Olabilir? Özel Eğitimde Aile Eğitimi Sempozyumu. Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 2000; 13-14.
- Ataman A. Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş. 1. Baskı, Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık. Buzan. 2003.
- Ataman A. Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş. 9. Baskı, Ankara, Gündüz eğitim ve Yayıncılık. 2011; 256-259.
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Hilgard, E.R. (1995). Psikolojiye Giriş II. 2. Baskı, İstanbul, Sosyal Yayınları. 2012; 648-659.
- Baltacı G., Düzgün İ., & Tedavi F. Adolesan ve Egzersiz. Ankara, Klasmat. 2008.

- Baxter-Jones A.D., Maffulli N. Parental influence on Sport Participation in Elite Young Athletes. *Journal Sports Medicine Physical Fitness*. 2003; 43(2). 250- 255.
- Baykoç N. Üstün Akıl, Zekâ, Deha, Yetenek, Dâhiler-Savantlar Gelişimleri ve Eğitimleri. 1. Baskı, Ankara, İze Basın Yayınları. 2014; 219-224.
- Bucher A.C. *Foundations of Physical Education & Sport*. London: The C.V. Mosby Company. 1983. P:13.
- Bunker L. K. *Psycho-Physiological Contributions of Physical Activity and Sports for Girls*. President's Council on Physical Fitness and Sports Research Digest. 1998. Seri 3; No 1.
- Büyükkaragöz S. ve Çivi C. *Genel Öğretim Metodları*. 5. Baskı, Konya, Atlas Kitapevi. 1994;27-28.
- Çağlar D. Üstün Zekalı Çocukların Eğitim Modelleri. I. Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi bildiriler kitabı. İstanbul, Çocuk Vakfı Yayınları. 2004b; 17-17.
- Çeliköz N. Bir Meslek Olarak Öğretmenlik ve Etiği., M.Ç.Özdemir. (Editör). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. 2. Baskı, Ankara, Asil Yayıncılık. 2004; 335-394.
- Christodoulidis E. A. *Law and Reflexive Politics (Vol. 35)*. Springer Science & Business Media. 2001.
- Chung M. H., & Phillips, D. A. The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise In High School Students. *Physical Educator*, 2002; 59(3).
- Clark B. *Growing Up Children*. NewJersey, USA. 2002
- Cleaver S. *The Common Core: Everything You Need To Know To Succeed*. Scholastic Instructor. 2011; (1) 121-121.
- Dalkıran O., & Tuncel F. Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Seçmeli Ders Olarak İşlenmesinin Öğrenciler Gözüyle Değerlendirilmesi. *Journal of physical education and sports science sports meters* 2007; 37-42.
- Davaslıgil Ü. Üstün Çocuklar, Yaşadıkça Eğitim, 1995; 13: 43-43.
- Davaslıgil Ü. Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi, Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı. 63. cilt, İstanbul, Çocuk Vakfı Yayınları. 2004b; 53-53.
- DavaslıgilÜ. “Erken Çocuklukta Üstün Zekâlı Çocuklara Uygulanacak Farklılaşmış Eğitim Programı”. 1. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi (23-25Eylül 2004). İstanbul, Seçilmiş Makaleler Kitabı, 2004; 289-300.

- Deary I. J., Strand S., Smith P. Intelligence and Educational Achievement. *Intelligence* 2004; 35(1): 13-21.
- Demirel Ö. Genel Öğretim Yöntemleri. Ankara, Usem Yayınları. 1993, 11.
- Demirhan G. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Felsefi Görüşleri. *Spor Bilimleri Dergisi* 2003; 14(2): 38-66.
- Derman O. Ergenlerde Psikososyal Gelişim. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri. 2008; 63: 19-21.
- Devecioğlu S. Türkiye’de Spor Sektörü Stratejilerinin Geliştirilmesi. *Verimlilik Dergisi* 2005; 2: 117-134.
- Donuk B., Balcıoğlu İ., Şenduran F., Ülker İ. İstanbul’da Yaşayan 14-16 Yaş Grubu Genç Basketbol Sporcularının Psikososyal ve Demografik Özellikleri", 10. İCHBER-SD Avrupa Kongresi ve SBD 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya, 2004; 17-20.
- Dönmez N. Bilim Sanat Merkezleri’nin Kuruluşu ve İşleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler, Kulaksızoğlu vd., Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004; 1: 71-72.
- Ekelund U., Andersen S. A., Froberg K., Sardinha L. B., Andersen L. B., Brage S., & European Youth Heart Study Group. Independent Associations Of Physical Activity And Cardiorespiratory Fitness With Metabolic Risk Factors In Children: The European Youth Heart Study. *Diabetologia* 2007; 50(9), 1832-1840.
- Enç M. Üstün Beyin Gücü. 2.Baskı, Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık. 2005; 243-243.
- Erdemli A. Hümanizma Olarak Spor, *Spor Bilimleri*. 1. Ulusal Sempozyum Bildirileri 1990; Ankara, 12-12.
- Erkal M. E. Bölge Açısından Az Gelişmişlik (Vol. 1). Boğaziçi Yayınları. 1982. 19: 34-34.
- Erkal M., Güven Ö., & Ayan D. Sosyolojik Açısından Spor, İstanbul: Der Yayınları, Genişletilmiş 3. 1998.
- Erkan N. ODTÜ Haber Bülteni Yayını, Ankara, 1979.
- Ersoy, ve Avcı, . Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri. Özel Eğitim. İstanbul: YA-PA Yayınları.2000; 158-160.
- Ertüek S. Eğitimde Program Geliştirme. Ankara, Meteksan Lmt. Şti, 1982; 95-95.

- Figley G.E. "Determinants of attitudes toward physical education". *Journal of Teaching in Physical Education* 1985; 4,229-240.
- Gagne F. Transforming Gifts Into Talents: The DMGT as a developmental theory. In N. Colangelo & G.A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed.) Boston: Allyn & Bacon. 2003; 60-74.
- Göcek E. Bilgisayar Destekli Öğretimin Voleybol Ünitesinin Öğrenimi Üzerine Etkisi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, Yüksek Lisans Tezi, 2009; 53-54.
- Gökmen H. Gençlerin Gelişmelerinde Beden Eğitiminin Rolü (Fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişmede). *Ortaöğretim kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları*. Türk Eğitim Derneği Yayınları 1988; No:6, Ankara, 29-30.
- Goudas M., Biddle S., Fox K., & Underwood M. It ain't what you do, it's the way that you do it! Teaching style affects children's motivation in track and field lessons. *The Sport Psychologist* 1995; 9 (3): 254-264.
- Güllü M., Cengiz Ş., Öztaşyonar Y., Kaplan B. Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği). *Spor Bilimleri Dergisi* 2016; 1 (2), 49-61.
- Gülüm V., & Bilir P. Beden Eğitimi Öğretim Programının Uygulanabilme Koşulları İle İlgili Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2011; 9(2): 57-64.
- Gümsük E. İkokullarda Beden Eğitimi. *Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları* 1973; 3-25.
- Güvenç B. 'Özel Eğitim Konusu Olarak Üstün Yetenekliler', *Üstün Yeteneklilerin Eğitimi* İsimli Sempozyuma Sunulan Bildiri İnanç Vakfı, İstanbul, 1991.
- Haladyna T. Thomas G. The attitudes of Elementary School Children Toward School and Subject Matters. *Journal Of Experimental Education* 1979; 48: 18-23.
- Harmandar İ. H. *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. 1. Baskı, Ankara, Nobel. 2004; 59-60.
- Haywood K. M. Managing Word Of Mouth Communications. *Journal of Services Marketing* 1989; 3(2), 55-67.
- Hekim M. Ortaöğretim Beden Eğitimi Ders İçeriklerinin Öğrencilerin Fiziksel ve Motorsal Gelişimlerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. VII Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi. Muğla, 2015; 56.

- Hodge K. and Kemp C. The Role Of Invitational Curriculum In The Identification Of Giftedness In Young Children. Australian Journal of Early Childhood 2002; 27(1): 12-13.
- Holland A. J., & Cleveland D. W. Boveri Revisited: Chromosomal Instability, Aneuploidy And Tumorigenesis. Nature reviews Molecular cell biology 2009, 10(7), 478-487.
- Horn R. E. Teaching Philosophy with Argumentation Maps Newsletter of the American Philosophical Association 2000.
- İmamoğlu C. Aktif Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, 2011; 33-42.
- İnceoğlu M. Tutum Algı İletişim, Beykent Üniversitesi Yayınları İstanbul 2010; No: 69, 5. Baskı: 15-16.
- Kale R., & Erşen E. Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş. 1. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım. 2003; 69-70.
- Kangalgil M., Hünük D., & Demirhan G. İlköğretim, Lise Ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. Spor Bilimleri Dergisi 2006; 17(2), 48-57.
- Kanlı E. Üstün Zekâlı ve Normal Ergenlerin Mükemmeliyetçilik, Depresyon ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl 2011; 33: 103-121.
- Karakuş S., & Koç H. Beden Eğitim Derslerinin 14–16 Yaş Grubundaki Öğrencilerin Kuvvet ve Aerobik Gücüne Etkisi. Dinamik Spor Bilimleri Dergisi 2001; 23:29-35.
- Karakuş S., & Küçük V. Eğitimin Bütünlüğü İçerisinde Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi Ve Spor Etkinlikleri. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2015. 1:281-282.
- Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikle. 26. Baskı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık 2014; 71-73.
- Keten M. Türkiye'de Spor. 2. Baskı, Ankara, Polat Ofset. 1993; 17-24.
- Kışalı N. İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Uygulanabilirliği. (Samsun İli Örneği) Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun, Yüksek Lisans Tezi, 1999; 13-13.



- Kline P. Intelligence: The Psychometric View. NY: Routledge. 1991; (37): 105-122.
- Koshy V. Teaching Mathematics To Able Children. London: David Fulton Publishers. 2001.
- Kotan Ç, Hergüner G. Yaman Ç. İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi (Sakarya İl Örneği) Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2009; 3(1): 49- 58.
- Kul M. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sorunları ve Performanslarına Etkileri (Sakarya ili örneği). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, Yüksek Lisans Tezi, 2008; 35-36.
- Kuru E. Beden Eğitimi ve Sporda Program Geliştirme. 4. Baskı, Ankara, Akşam Sanat Okulu Matbaası. 2000; 82-83.
- Kurumu T. H. S. Çocuk ve Ergenlerde Fiziksel Aktivite. Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi. Ankara, Kuban Matbaacılık. 2014a; 43-46.
- Lorenz K. On Aggression, Harcourt, Brace and World Inc, New York 1967; 281.
- Lumpkin A. Skill Education And Sport: A contemporary introduction 1998; 3: 290-292.
- Malkoç, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar ve Müzik Eğitimi, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. 2004; 47-47.
- Masters B. R. A Study of Self-Actualization of Gifted Children in Public High School Programs. Doctor of Theology, Holos University. 2009.
- Matthys J. M. & Lantz C. D. The Effects Of Different Activity Modes On Attitudes Toward Physical Activity. Iowa Association of Health Physical Education, Recreation and Dance Journal 1998; 31(2): 24-26.
- Mckenzie-Mohr D. New Ways To Promote Proenvironmental Behavior: Promoting sustainable behavior: An introduction to community-based social marketing. Journal of social issues 2000; 56(3): 543-554.
- Metin N. Üstün yetenekli Çocuklar. 2. Baskı, Ankara, Özaşama Matbaacılık. 1999. 59-60.
- Meyen E. L. ve Skrtic T. M. Exceptional Children And Youth, Love Publishing Company Denver, Colorado, USA. 1988.
- Mirzeoğlu D. Spor Bilimlerinin Eğitimsel (Pedagojik) Temelleri. Spor Bilimlerine Giriş. Mirzeoğlu N.(Ed.). 1. Baskı, Ankara, Bağırhan Yayınları. 2003; 93-94.

- NAGC. "Giftedness And The Gifted: What's It All About?". Eric Digest. Erişim Tarihi: 08.04.2016 tarihinde ulaşılmıştır. 1990.
- Nazik B. Çocuk Ruh Sağlığı.İstanbul: 1. Baskı, İstanbul, Ya-Pa Yayınları. 2003; 47-48.
- Nordby S. M. A Gloss Ary Of Gifted Education. Retrieved March 2004; 8.
- Öner N. Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testler. İstanbul. 3. Baskı, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. 1997; 29-31.
- Özbay M. Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II. 1. Baskı, Ankara, Öncü Kitap. 2007; 61-77.
- Özbay Y. & Palancı M. Üstün Yetenekli Çocuk Ve Ergenlerin Psikososyal Özellikleri. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2011; (22): 42-44.
- Özbydar S. İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi. 1. Baskı, Ankara, Altın Kitaplar Yayınevi. 1983; 55-57.
- Özgüven I. E. Psikolojik Testler. 14. Baskı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık. 1999; 189-206.
- Özmen B., Güler H., & Nurlu M. Coğrafi Bilgi Sistemi İle Deprem Bölgelerinin İncelenmesi. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Fenel Müdürlüğü. 1997; 49-52.
- Özsoy Y. Özel İlgi Ve Eğitim Gerektiren Çocuklar Çalışma Raporu. Ankara: UNICEF Bilgilendirme Seti. 1989.
- Özsoy Y., Özyürek, M. ve Eripek S. Özel Eğitime Giriş. Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar. 11. Baskı, Ankara, Karatepe Yayınları. 2002; 5-7.
- Özsoy Y., Saldıroğlu H., ve Sever M. Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri Ön Raporu. Ankara. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik DairesiBaşkanlığı. 1991; 23-24.
- Palancı M. Üstün Yetenekli Öğrencilerin İhtiyaçlarını Karşılamaya Yönelik Gerçeklik Terapisi Temelli Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Modeli.I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitimakültesi. 2004.
- Pehlivan Z. Öğretmen Ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi öğretmen Adaylarının Fiziksel Olarak Kendilerini Tanımlama Ve Öğretmenliğe İlişkin Tutumları, Uluslararası AB-BOLOGNA Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor ÖğretmenliğiEğitimi Sempozyumu, Çanakkale, 2007; 11-12 Mayıs,84-94.

- Peterson J. S., & Ray K. E. Bulliyng And The Gifted: Victims, Perpetrators, Prevalence, and Effects. *Gifted Child Quarterly* 2006; 50: 148–168.
- Porter L. *Gifted Young Children*. Buckingham: Open University Press. 1999; 33-37.
- Renzulli J.S. ve Reis S.M. The Enrichment Triad/Revolving Door Model: A Schoolwide Plan for the Development of Creative Productivity: Systems and Models for Developing Programs for the Gifted and Talented. Derleyen: J.S. Renzulli. Connecticut 06250: Creative Learning Press, Inc 1986; 53-92.
- Renzulli J. S. A Practical System For Identifying Gifted And Talented Students. *Early Childhood Development* 1990; 63, 9-18.
- Rice P.L. Attitudes of High School Students Towards Physical Education Activities, Teachers and Personal Health. *Phys Educ* 1988; 45: 94-99.
- Roeper A. How The Gifted Cope With Their Emotions. *Roeper Review* 1982; 5, 21-24.
- Rogers C. *Client Centred Therapy (New Ed)*. Hachette UK. 2012.
- Rowe C. C., Ng S., Ackermann, U. Gong S. J., Pike K., Savage G., ... & Smith C. Imaging  $\beta$ -amyloid burden in aging and dementia. *Neurology* 2007; 68(20), 1718-1725.
- Sak, U. (2010). *Üstün Zekâlılar: Özellikleri, tanılanmaları, eğitimleri*. Ankara, Maya Akademi. 2010; 36: 213-229.
- Sak U. *Üstün Zekâlılar Özellikleri Tanılanmaları Eğitimleri*. 3. Baskı, Ankara, Vize yayıncılık. 2013; 189-191.
- Sak U., & Erişti B. Think Less-Talk More Or Talk Less.-Think More: A Comparison Of Gifted Students' Engagement Behaviors İn Regular And Gifted Science Classrooms. *Asia-Pacific Journal of Gifted and Talented Education* 2012; 4(1): 1-11.
- Saygın Ö., Polat Y., & Karacabey K. Çocuklarda Hareket Eğitiminin Fiziksel Uygunluk Özelliklerine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2005; 19(3): 205-212.
- Sayler M. *Investigation Of Talented Students*. University Of North Teksas, Denton Tx, 1994.
- Serarslan Z., Akkaya L. Kocaeli' de Ortaöğretim Gençliğinin Sportif Tercihlerini Etkileyen Sosyo ekonomik Faktörler. 3. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2000; 77-78.

- Şenol C. Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Bilsem Örneği). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Elazığ, Yüksek lisans tezi, 2011; 53-58.
- Silverman L. K. Social Development, Leadership, And Gender İss Ues. Counseling The Gifted And Talented 1993; 291-327.
- Silverman S., & Scrabis K. A. A Review Of Research On İnstructional Theory İn Physical Education 2002-2003. International Journal of Physical Education 2004; 41(1): 4-12.
- Smoll F.L., Schutz R.V. Children's attitudes Towards Physical Activity: A Longitudinal Analysis. J Sport Psychol 1980; 2: 137-147.
- Smutny J. F. Recognising And Honoring The Sensitivities Of Gifted Children. Gifted Education Communicator, CAG 1998; 29 (3): 47-54.
- Smutny J. F. Stand Up For Your Gifted. Canada. 1. Baskı, Canada, Free Spirit Publishing. 2001; 24-32.
- Sönmez T. ve Sunay H. Ankara'daki Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Beden Eğitimi Ve Spor Dersinin Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme. 2. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa, Milli Eğitim Dergisi 2004; 32 (162): 270-277.
- Sousa, D. A., ed. How The Gifted Brain Learns. Corwin Press, 2009.
- Steenbergen-Hu S., ve Moon S. M. The Effects Of Acceleration On High-Ability Learners: A Meta-Analysis. Gifted Child Quarterly 2011; 55(1): 39-53.
- Suat K. O. L. Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim Ve Dil Gelişimi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2011; 21(21): 64-69.
- Subramaniam P. R., & Silverman S. Validation Of Scores From An Instrument Assessing Student Attitude Toward Physical Education. Measurement in Physical Education and Exercise Science 2000; 4(1): 29-43.
- Sunay Hakan; Saracoğlu A. Seda. Türk Sporsucunun Spordan Beklentileri İle Spora Yönelen Unsurlar. Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2003; 1.1: 43-48.
- Şişko M., Demirhan G. İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2002; 23: 205-210.
- Tamer K., Pulus A. Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri. Ankara, Ada Matbaacılık 2001a; 21-21.

- Tamer K., Pulur A. Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri, Ankara: Ada Matbaacılık 2001b; 3-4.
- Tamer K. Beden eğitimi ve oyun öğretimi. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları 1987; (101): 36-38.
- Tannenbaum A. J. Nature And Nurture Of Giftedness. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.) Handbook Of Gifted Education (3rd edition). Boston: Allyn and Bacon, 2003; 45-59.
- Tannehil, D ve Zekrajsek, D. "Student aUitudestoward physical education: a multicultural study". Journal of Teaching Physical Education 1993; 13,78- 84.
- Tappe M. K. & Burgeson C. Physical Education: A Cornerstone For Physically Active Lifestyles. Journal Of Teaching İn Physical Education 2004; 23(4): 281-299.
- Taşğın Ö., Tekin M. Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri, Kastamonu Eğitim Dergisi 2009, 17:2, 457-466.
- Taşmektepligil Y., Yılmaz Ç., İmamoğlu O. & Kılıcıgil E. İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2006; 4(4): 139-147.
- Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Uzun M. Üstün Yetenekli Çocuklar El Kitabı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları. 2004
- Van Sluijs, E. M., McMinn A. M. & Griffin S. J. Effectiveness Of İnterventions To Promote Physical Activity İn Children And Adolescents: Systematic Review Of Controlled Trials. Bmj 2007; 335(7622): 703-747.
- Van Tassel-Baska J., ve Stambaugh T. Challenges And Possibilities For Serving Gifted Learners İn The Regular Classroom. Theory into Practice 2005; 44(3): 211-217.
- Welk G. J. The Youth Physical Activity Promotion Model: A Conceptual Bridge Between Theory And Practice. Quest 1999, 51(1): 5-23.
- Wersch Av., Trew K., Turner I. (1992) Post-Primary School Pupils' Interests in PhysicalEducation: Age andGenderDifferences. British Journal of EducationalPsychology. 1992;62: 56-72.

- Yaka A. Eğitimde “Bütünlük” Kavramı Açısından Okullarda Beden Eğitiminin Yeri ve Önemi, 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu 1991; 19-21.
- Yamaner F. Beden Eğitimi Ve Sporda Temel İlkeler. 1. Baskı, Bursa, Hünkâr Ofset, Ekin Kitapevi. 2001; 3-7.
- Yaylacı G. Ö. İlköğretim Düzeyinde Kariyer Eğitimi ve Danışmanlığı. Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi (Bilig) 2007; 40: 119-140.
- Yetim A. Öğretmenlik Mesleği ve Beden Eğitimi Spor Öğretmeninin Sosyal Görevleri. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi 1999; 3: 222-234.
- Yetim A. Sporun Sosyal Görünümü. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2000; 5(1): 63.
- Yıldırım A., & Şimşek H. Sosyal Bilimlerde Nitel Arastırma Yöntemleri. 10. Baskı, İstanbul , Seçlin Yayıncılık. 2016; 235-262.
- Yildirim-Baylan M., Ozmen C. A., Gun R., Yorgancılar E., Akkuş Z. & Topcu I. An Evaluation Of Preoperative Computed Tomography On Patients With Chronic Otitis Media. Indian Journal Of Otolaryngology And Head & Neck Surgery 2012; 64(1): 67-70.
- Zeng, Z., Yin, Z., Huang, X., Li, H., He, Q., Lu, G., ... & Zhang, H. Single-Layer Semiconducting Nanosheets: High-yield preparation and device fabrication. Angewandte Chemie International Edition 2011; 50(47): 11093-11097.

## EKLER

### Ek 1. Anket

#### **Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum Ölçeği**

**Açıklama:** Sevgili öğrenciler, aşağıda sizlerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Değerli zamanınızdan kısa bir süre ayırarak her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu işaretleyerek belirtirseniz seviniriz. Anket sonuçları gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacı: Merve ÖZCAN

Danışman: Doç. Dr. Menderes KABADAYI

1. **Cinsiyetiniz:** (Erkek)..... (Kız) .....
2. **Yaşınız:** .....
3. **Sınıfınız:** .....
4. **Boyunuz:** .....
5. **Beden Eğitimi ve Spor dersi dışında Spor yapıyor musunuz:** (Evet) ..... (Hayır).....  
**Cevabı 'evet' ise kaç yıldır Spor yapıyorsunuz:** .....
- Hangi spor dalıyla ilgileniyorsunuz:** .....
- Kaç yıldır Spor Yapıyorsunuz:** .....
- Haftada kaç gün Spor yapıyorsunuz:** .....
6. **Ailenizde Sporla ilgilenen birisi var mı:** (Evet) ..... (Hayır) .....
7. **İleride hangi Mesleği yapmak istersiniz:** .....

<b>Değerlendirme İfadeleri</b>	<b>Kesinlikle Katılıyorum</b>	<b>Katılıyorum</b>	<b>Kararsızım</b>	<b>Katılmıyorum</b>	<b>Kesinlikle Katılmıyorum</b>
1. Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.					
2. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çok sıkılıyorum.					
3. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.					
4. Beden eğitimi ve spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.					
5. Beden eğitimi ve spor dersine diğer derslerde olduğu gibi zorunlu olduğu için katılıyorum.					
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.					
7. Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.					
8. Beden eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum.					
9. Beden eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.					
10. Beden eğitimi ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11. Gelecekteki öğrencilik yaşantımda beden eğitimi ve spor dersi almak istemem.					
12. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.					
13. Okul ders programlarına beden eğitimi ve spor dersi koymak gerekli değildir.					
14. Beden eğitimi ve spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.					
15. Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır.					
16. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.					
17. Beden eğitimi ve sporla ilgili etkinliklerinin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.					
18. Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.					
19. Beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna					





inanırım.					
20. Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak İçimden gelmez.					
21. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırıırım.					
22. Beden eğitimi ve sporla ilgili hiçbir şeye İlgi duymam.					
23. Beden eğitim ve spor etkinlikleri her zaman İlğimi çeker.					
24. Beden eğitimi ve spor ekinliklerine katılmayı başkalarına önermem.					



## Ek 2. TC. Milli Eğitim Bakanlığından gerekli izin belgesi

15/09/2017 10:36 0362-4576291 D.M.U.REKTÖRLÜK PAGE 01

**T.C.  
SAMSUN VALİLİĞİ  
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 27485554-44-E.13230759 07.09.2017  
Konu : Anket Uygulama İzni

**DAĞITIM YERLERİNE**

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2012 tarihli ve 3516 sayılı, 2012/13 nolu Genelgesi,  
b) O.M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün 93771576-302.08.01- E. 19037 sayılı yazısı.

Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Merve ÖZCAN tarafından, İlimiz İlkadım İlçesine Bağlı Ortaokul ve Liselerde 11 - 18 yaş arası öğrenim gören öğrencilere yönelik "Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu Anket uygulama çalışması yapmak istediğine ilişkin ilgi (b) yazı, ilgi (a) genelgeye göre incelenmiş ve komisyon tarafından uygun görülmüştür.

Söz konusu çalışmanın komisyon kararı doğrultusunda tez çalışma sonuçlarının rapor halinde Müdürlüğümüz Ar-Ge Birimine gönderilmesine dikkat edilerek, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, duyurusu ve denetimi ilçe millî eğitim müdürlüğünüz tarafından gerçekleştirilmek üzere okul müdürlüğü sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmadan söz konusu çalışmanın yapılmasının sağlanması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

**Coşkun ESEN**  
Vali a.  
İl Millî Eğitim Müdürü

Ekler :  
1- İlgi (b) Yazı ve ekleri (6 sayfa)  
2- 05/09/2017 tarihli komisyon kararı (1 sayfa)

**DAĞITIM:**  
~~Samsun İl Millî Eğitim Müdürlüğü~~  
İlkadım İlçe Kaymakamlığına (İlçe MEM)

*Oğrenci Bilgilendirme Dosyası 5671*

Güvenli Elektronik İmza  
Aytekin KORKMAZ  
11.09.2017

**Recep KORKMAZ**  
Şef

Aktürlük Bny. Yeni Hükümet Koruğu Kat:3 SAMSUN  
Elektronik Ađ http://samsun.meb.gov.tr  
Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Şubesi  
e-posta: ytkokogretim@yorduz55@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: R.KORKMAZ (Şef)  
Tel: (0 362) 435 80 83 (540)  
435 80 64  
Faks: (0 362) 43248 54

İçerik güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır: http://resimgep.meb.gov.tr/sifiresim/458c-273c-37df-69fd-cbb1.html ile ilgili e-tablo

Ay FM: 2

T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI  
Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı  
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı:	Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Merve ÖZCAN
Kurumu / Üniversitesi:	Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Araştırma Yapılacak İl/İlçe:	Samsun - İlkadım
Araştırma Yapılacak Eğitim Kurumu ve Kademesi:	Samsun - İlkadım İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Ortaokul ve Liselerde 11 - 18 yaş arası öğrenciler.
Araştırma Konusu:	"Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu tez çalışması
Üniversite / Kurum Onayı:	
Araştırma/Proje/Ödev/Tez Önerisi:	Tez Çalışması
Veri Toplama Araçları:	Anket Soruları
Görüş İstenilecek Birim/Birimler:	

## KOMİSYON GÖRÜŞÜ

Anket sonuçlarının il millî eğitim müdürlüğüne arz-olması değerlendirilerek görüşülmüştür.

Komisyon Kararı:	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi:

## KOMİSYON

05/09/2017 Komisyon Başkanı  Mahmut KALEVREN İl Millî Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü	Oye  Serpil AKGÖN İl Millî Eğitim Müdürlüğü Rehber Öğretmeni	Oye  Selma BAHADIR İl Millî Eğitim Müdürlüğü Sosyal Bilgiler Öğretmeni
--	---	---

Öğretmen ve Yurt dışı  
Eğitim Hizmetleri

### Ek 3. Etik Kurul Onayı



T.C.  
**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ**  
**KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**


Sayı: B.30.2.ODM.0.20.08/947-1044

22.06.2017

**Sayın Doç. Dr. Menderes KABADAYI**

Etik Kurulumuza sunmuş olduğunuz **Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması** başlıklı OMÜ KAEK 2017/212 Karar nolu Anket çalışması nitelikli araştırma projeniz amaç, gerekçe, yaklaşım ve yöntemle ilgili açıklamaları açısından Klinik Araştırmalar Etik Kurulu yönergesine göre incelenmiş ve etik açıdan bir sakınca olmadığına, çalışmanın süresi 6 ayı geçerse 6 aylık bildirimlerinin yapılmasına, çalışma tamamlandıktan sonra sonucunun tarafımıza en geç üç(3) ay içerisinde bildirilmesine 11.05.2017 tarihli Etik kurulumuzda oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

  
Prof. Dr. Dursun AYGÜN  
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanı

## ÖZGEÇMİŞ

**Adı Soyadı:** Merve Özcan

**Doğum Yeri:** Almanya. Lünen

**Doğum Tarihi:** 07/06/1990

**Medeni Hali:** Evli

**Bildiği Yabancı Diller:** Almanca

**Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl):**

İlkokul, DietrichBonhoefferGrundschule

Ortaokul- Lise, Hauptschule Derne

Abitur, Karl- SchillerBerufskolleg

Lisans- Sınıf Öğretmenliği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (2010-2014)

Yüksek Lisans- Sınıf Öğretmenliği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (2014-...)

Yüksek Lisans- Beden Eğitimi ve Spor, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (2015-2018)

**E-posta:** [my-1407@live.de](mailto:my-1407@live.de)